

Vjesnik Вісник

ukrajinske zajednice u Hrvatskoj

української громади в Хорватії

ISSN 1847-327X

Broj 68, 4/2020. / Номер 68, 4/2020.

*У 2020 РОЦІ УКРАЇНА СВЯТКУЄ СВОЮ 29-ТУ РІЧНИЦЮ НЕЗАЛЕЖНОСТІ!
U 2020. GODINI UKRAJINA SLAVI SVOJU 29. GODIŠNJICU NEOVISNOSTI!*

*24 СЕРПНЯ – ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ
24. KOLOVOZA – DAN NEOVISNOSTI UKRAJINE*

*Усе моє, все зветься Україна
Буває, часом спіпну від краси.
Спинюсь, не тямлю, що воно за диво, –
оці степи, це небо, ці ліси,
усе так гарно, чисто, незрадливо,
усе як є – дорога, явори,
усе моє, все зветься – Україна.
Така краса, висока і нетлінна,
що хоч спинись і з Богом говори.*

Ліна Костенко

Novosti iz djelatnosti Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

- 4 СВЯТКУВАННЯ ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ
- 6 DAN NEZAVISNOSTI
- 7 ІСТОРІЯ ВІРША, ЯКОМУ СУДИЛОСЯ СТАТИ НАЦІОНАЛЬНИМ ГІМНОМ УКРАЇНИ
- 9 INTERVJU
- 10 SUDJELOVANJE PREDSTAVNIKA UKRAJINSKE NACIONALNE MANJINE NA OBILJEŽAVANJU MEĐUNARODNOG DANA SJEĆANJA NA ROMSKE ŽRTVE GENOCIDA U DRUGOM SVJETSKOM RATU - SAMUDARIPEN
- 11 NOVI HRVATSKI DIPLOMCI UKRAJINISTIKE
- 13 УКРАЇНЦІ ХОРВАТІЇ СЬОГОДНІ
- 15 ОНЛАЙН ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ СФУЛО
- 15 РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СВІТОВОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ

Церква – наш головний осередок

- 16 СТОЛІТНІЙ ЮБІЛЕЙ СЕСТЕР ВАСИЛІЯНОК У ХОРВАТІЇ
- 18 GRKOKATOLIČKE SESTRE VASILIJANKE PROSLAVILE 100. OBLJETNICU DJELOVANJA
- 20 ПРОВІНЦІЯ СВЯТОГО АРХАНГЕЛА МИХАЇЛА СЕСТЕР ЧСВВ: НАРИСИ З ІСТОРІЇ
- 21 PRVA PRIČEST U ŽUPI UZVIŠENJA SVETOG KRIŽA U SLAVONSKOM BRODU
- 21 BLAGDAN PREOBRAŽENJA GOSPODINOVOG
- 22 IKONA SE „VRATILA“ KUĆI
- 23 PROSLAVA VELIKE GOSPE U BRODSKOM VINOGORJU
- 23 ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЄ

Djelatnost naših društava

- 26 AKTIVNOSTI UKPD „TARAS ŠEVČENKO“ KANIŽA TIJEKOM LIJETA 2020.
- 26 UKPD „UKRAJINA“ SLAVONSKI BOD – SNIMANJE TV PRILOGA ZA „PRIZMU“
- 27 UKPD „IVAN FRANKO“ IZ VUKOVARA SUDJELOVALO U ONLINE FESTIVALU UKRAJINSKE KULTURE U SKADROVSKU
- 27 МІЖНАРОДНИЙ ОНЛАЙН-ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У СКАДОВСЬКУ
- 28 AKTIVNOSTI UKPD „UKRAJINA“ SLAVONSKI BOD
- 29 УКРАЇНЦІ В ОСІЄКУ ВІДЗНАЧИЛИ ДЕНЬ ДЕРЖАВНОГО ПРАПОРА УКРАЇНИ

Povijesne ličnosti Ukrajine

- 30 ISTAKNUTA PREDSTAVNICA UKRAJINSKOG NARODNOG SLIKARSTVA KATERYNA BILOKUR U VIZIJI ĐURE VIDMAROVIČA
- 31 ODAZIV NA OBJAVLJENI U „VJESNIKU UKRAJINSKE ZAJEDNICE U HRVATSKOJ“ TEKST JEVGENIJA PAŠČENKA „IVO BANAC I UKRAJINA“
- 31 HRVATSKI STUDENTI UKRAJINISTIKE KAO PREVODITELJI UKRAJINSKOG PJESNIŠTVA

Na naslovnoj stranici: VELEPOSŁANIK UKRAJINE U REPUBLICI HRVATSKOJ DR. VASILJ KIRILIČ I GRKOKATOLIČKE SESTRE VASILIJANKE

Na zadnjoj stranici: GRKOKATOLIČKE SESTRE VASILIJANKE PROSLAVILE 100. OBLJETNICU DJELOVANJA

IMPRESUM:

Izdavač: Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske

Видавель: Українська громада Республіки Хорватія

Kardinala Alojzija Stepinca 45, 32 000 Vukovar

Tel: 032/493-224 ; Fax: 032/493-224

e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com

MB: 2331748 ; OIB: 35971824466

Žiro račun: PBZ HR4823400091110579040

Uredništvo Vjesnika:

Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek

Tel: 098/ 1933-288

e-mail: vjesnikuz@gmail.com

ISSN 1847-327X

“Vjesnik” je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje

Naklada: 1000 primjeraka

Tisak: Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek

Vjesnik ukrajinske zajednice u Hrvatskoj izlazi uz financijsku potporu Savjeta za nacionalne manjine RH

www.uzrh.hr

За видавця: Владо Карешин

Za izdavača: Vlado Karešin

Головний редактор: Оксана Мартинюк

Glavni urednik: Oksana Martinjuk

Редакція:

Борис Гральяк, Микола Застрижний, Іван Семенюк,
Віктор Камінський, Славко Бурда, Олеся Беч

Uredništvo:

Boris Graljuk, Nikola Zastrižni, Ivan Semenjuk,
Viktor Kaminskyj, Slavko Burda, Olesja Beč

Лектор хорватської мови: Нівес Романек

Lektor hrvatskog jezika: Nives Romanjek

Дизайн та комп'ютерна верстка: Антонія Буруш Маргета

Dizajn i kompjuterski prijelom: Antonia Buruš Margeta

СВЯТКУВАННЯ ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

У 2020 році Україна святкує свою 29-ту річницю незалежності

Українці щорічно 24 серпня відзначають День Незалежності. Це державне свято.

Історія Дня незалежності України

Україна проголосила свою незалежність (а до того вона входила як Українська Радянська Соціалістична Республіка до складу СРСР) 24 серпня 1991 року. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року затвердили 1 грудня 1991 року всенародним голосуванням.

Ця подія стала державним святом наступного року, коли Верховна Рада постановила вважати 24 серпня Днем Незалежності нашої країни.

Додамо, що 28 червня 1996 року було прийнято першу Конституцію незалежної Української держави, у якій стаття 1 свідчить: "Україна - суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава".

Святкування Дня Незалежності України

Основні святкування на державному рівні проходять у столиці країни Києві. Президент уже видав указ, щоб Кабмін розробив спеціальну програму з урахуванням чинних карантинних обмежень через пандемію коронавірусної інфекції.

Указом глави держави передбачені: урочисте підняття державного прапора в населених пунктах, виставки та покладання квітів на могили видатних борців за незалежність України. Зазначається, що Кабінет міністрів повинен розробити програму святкувань таким чином,

щоб були враховані вимоги запобігання поширенню COVID-19.

Спілка українок **Австралії** анонсувала музичний онлайн-фестиваль, приурочений до Дня незалежності України. Про це повідомляється на Фейсбук-сторінці спілки, передає Укрінформ. День незалежності України відзначають сучасними українськими піснями під час прямого ефіру, який транслюватиметься на ютубі.

Перед Днем Незалежності України в 6-му районі **Праги** на площі Свободи проходить вулична виставка "До витоків: Україна костюмів і традицій", яка розповідає про український національний костюм. Виставка триватиме до 24 серпня, повідомляє кореспондент Укрінформу. На 19 фотовітринах представлені святкові костюми, які носили в Україні наприкінці XIX - на початку XX століття в різних регіонах нашої держави. Моделями виступили відомі співаки та співачки, актори та актриси, телемодератори. У галереї Skleňák, у так званому скляному палаці, можна побачити натуральні сучасні костюми, виконані в національних традиціях. "Для нас, українців, національний костюм - це не просто одяг. Він представляє наші традиції. Це послання наших предків", - зазначив посол України в Чеській Республіці Євген Перебийніс. Виставка є частиною проекту "Щирі", який було започатковано 2014 року. В Празі представлені знімки Дмитра Перетрутова, зроблені для календарів 2017 та 2019 років. Від продажу самих календарів з моделями у традиційних костюмах 610 тис. гривень було передано київському військовому шпиталю для лікування поранених на фронті бійців, Волонтерській сотні, а також на культурні проекти.

У **Запоріжжі на острові Хортиця** на честь Дня Державного прапора та святкування 29-ї річниці незалежності України буде **розгорнуто 100-метровий прапор** та відбудеться світлове шоу. Про це повідомили в Запорізькій ОДА, передає кореспондент Укрінформу. «23 серпня на острові Хортиця пройдуть урочистості на честь Дня Державного прапора України, на які будуть запрошені ветерани та воїни АТО-ООС, військовослужбовці ЗСУ та Національної гвардії. На одному з найвищих флагштоків на острові Хортиця замайорить прапор України. Одночасно військові з молоддю розгорнуть 100-метровий прапор України», - йдеться у повідомленні. 24 серпня на території Історико-культурного комплексу «Запорозька Січ» Національного заповідника «Хортиця» відбудуться урочистості, виступи артистів, святковий концерт, великий рок-концерт, виступ симфонічного оркестру, який буде супроводжуватись світловим шоу. Як повідомляв Укрінформ, організатори розглядають можливість транслювати святкові заходи в режимі онлайн, щоб запоріжці змогли долучитися до перегляду святкування в умовах карантину. Для ефектних зйомок планується залучити вертоліт.

До 29-ї річниці Незалежності, що відзначається 24 серпня, **Український інститут національної пам'яті підготував серію соціальних плакатів, щоб нагадати: уже третє десятиліття поспіль ми всі творимо вільну Україну.**

Про це повідомляє пресслужба УІНП, передає Укрінформ. «Художнє рішення для восьми постерів, що увійшли до серії, розробив відомий український художник Андрій Єрмоленко. Упродовж тижня до Дня Незалежності Інститут публікуватиме плакати в соціальних мережах «Фейсбук», «Твіттер», «Інстаграм». Заохочуємо ділитися ними на своїх сторінках, додавати тематичні обкладинки до свого профілю», - ідеться в повідомленні. Як зазначається, плакати також стали основою для соціальної реклами по всій Україні. «Цього року ми відзначаємо 29-ту річницю проголошення незалежності України та водночас входимо у ювілейний рік, упродовж якого маємо належно підготуватися до 30-річчя... Це одна з причин, чому ми хотіли нашою соціальною кампанією акцентувати на тому, що успіхи та звершення вільної України не є чимось ефемерним і абстрактним, але навпаки – сумою конкретних перемог і досягнень кожного з нас. Ми всі творимо образ незалежної України, всі причетні до того, якою вона є, якою буде та якою її сприймає світ», – говорить голова УІНП Антон Дробович. Гасло інформаційної кампанії – **«Незалежність – це ми!»**. Основні образи проекту – лікарі, військові, вчителі, діти та молодь, закохані пари та літні люди. В УІНП нагадали, що День Незалежності відзначається на честь ухвалення у 1991 році Верховною Радою Української РСР абсолютною більшістю голосів Акта проголошення незалежності України. Цим документом Україна відновила свій суверенітет, адже державність на українських землях має тисячолітню традицію. А під час Української революції 1917-1921 років українці, хай і ненадовго, реалізували кількочотлітню мрію про свою незалежну державу. Проголошенню незалежності передувало прийняття Декларації про державний суверенітет України, 30-ту річницю якого відзначали 16 липня.

У День Незалежності України актори Івано-Франківського драматичного театру імені Івана Франка на кількох різних майданчиках будівлі колишньої астрономічної обсерваторії на горі Піп Іван зіграють легендарну виставу "Нація" за однойменною книгою Марії Матіос. Як передає Укрінформ, про це повідомляє сайт обсерваторії "Білий слон".

За задумом ініціаторів спецпроекту "Театральні попівання на обсерваторії" Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Франківського драмтеатру, перша вистава "Недосяжна нація" стане своєрідним спіритичним сеансом для України. Реальні події 40-х років ХХ сторіччя на скривавленій Гуцульщині, які лягли в основу вистави "Нація", буде знову відтворено тут, у самому серці Карпат. Адже відома вже 10 років не тільки в Україні, а й далеко за її межами

вистава-молитва за однойменною книгою Матіос (інсценізація – народного артиста України Ростислава Держипільського) у декораціях гір та сценічному просторі у вигляді будівлі колишньої обсерваторії, яка є свідком тих подій, подарує глядачам сповідь та прощення "своїм" та "чужим", "невинним" та "винним" мученикам історії. Бо тільки з любові та у муках народжується нове чисте життя.

"24 серпня, у День Незалежності, труп нашого Івано-Франківського театру на стінах старовинної обсерваторії реалізує цей унікальний проект. Ми прийшли до думки, що ми відкриваємо новий театральний майданчик саме на горі Піп Іван, який розпочне не тільки національний, але й міжнародний проект", - пояснив ректор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Ігор Цепенда. "Ми не кажемо сьогодні про минуле. Ми кажемо сьогодні про майбутнє. Ми зробимо тут, крім наукового, ще й артцентр європейського рівня", - заявив директор – художній керівник Івано-Франківського драматичного театру імені Івана Франка Ростислав Держипільський. За допомогою сучасних технічних засобів ініціатори проекту сподіваються, що зможуть надати можливість спостерігати онлайн все, що відбуватиметься на День Незалежності на висоті 2028 метрів. Час та послання на пряму трансляцію з Міжнародного наукового центру "Обсерваторія" Прикарпатського національного та Варшавського університетів буде надано пізніше.

За матеріалами <https://www.ukrinform.ua/>
підготувала Дарія Павлешен

DAN NEZAVISNOSTI

Veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj dr. Vasilj Kirilič

Ukrajina već sedmi put najveći praznik obilježava u ozračju borbe za suverenitet

Isto je doživjela i Hrvatska, koja je svoj opstanak, slobodu i nezavisnost također morala izboriti u bitkama tijekom Domovinskog rata

Ukrajina obilježava 24. kolovoza 2020. svoj najveći državni praznik - Dan nezavisnosti, koji se već sedmu godinu odvija u ozračju borbe s vanjskim agresorom, u borbi za svoj suverenitet i pravo na slobodu.

Isto je doživjela i Hrvatska, koja je svoj opstanak, slobodu i nezavisnost također morala izboriti u teškim bitkama tijekom Domovinskog rata i pod cijenu više tisuća života svojih sinova i kćeri.

Već je prošlo 25 godina od rata i Hrvatska je postala prosperitetna zemlja - punopravna članica EU i NATO-a. Isti cilj zacrtala je za sebe i Ukrajina, želeći se pridružiti velikoj europskoj demokratskoj obitelji, zbog čega je i bila napadnuta od strane agresora, koji još uvijek gaji svoje imperijalne ambicije i smatra Ukrajinu teritorijem svog političkog utjecaja. Istu sudbinu je u svoje vrijeme prolazila i Hrvatska.

Od trenutka nezavisnosti naše dvije zemlje imale su puno različitih događanja, koji su obilježili cjelokupnu sliku naših bilateralnih odnosa. Ali danas možemo sa sigurnošću reći kako se naši odnosi cijelo vrijeme, od osamostaljenja Ukrajine i Hrvatske, grade na temelju povijesnog prijateljstva i dobrih partnerskih odnosa te uzajamnog poštovanja.

Samostalnost

Želio bih podsjetiti da je Ukrajina, kao i Hrvatska, 1991. godine proglasila povijesni akt svoje nezavisnosti. Iste je godine Hrvatski sabor donio ustavnu odluku o samostalnosti i suverenosti Republike Hrvatske, proglašujući Republiku Hrvatsku samostalnom i neovisnom državom, što je otvorilo put za uspostavljanje ne samo diplomatskih nego i svestranih odnosa te suradnje.

Hrvatska nije geografski velika zemlja, ali kao prijatelj Ukrajine je velika. Naše prisno prijateljstvo se zasniva ne samo na zajedničkom podrijetlu (Hrvati su u 7. stoljeću došli u novu domovinu na Jadranu upravo iz zapadne Ukrajine), nego i na nevjerojatnoj sličnosti povijesnih sudbina ukrajinskog i hrvatskog naroda. I nakon razilaženja, prije 1400 godina, te sudbine doslovno nastavljaju kopirati jedna drugu.

U ranom srednjem vijeku i Hrvati i Ukrajinci stvorili su svoje vlastite države, ali su ih izgubili.

Tijekom stoljeća oba su se naroda borila da sačuvaju svoj identitet i samosvojnost, a svoju državnost obnovili su iste 1991. godine. Posebno fasciniraju kulturne sličnosti naših naroda, počevši od sličnih ornamenata na nacionalnim nošnjama do umijeća pletenja tradicionalnih čipki.

Kada je hrvatski velikan Ljudevit Gaj napisao svoje djelo: "Još Hrvatska ni propala", ukrajinski pjesnik Pavlo Čubinskij piše svoje "Ще не вмерла Україна" (Nije još umrla Ukrajina), što je kasnije postalo himnom naše države. I opet su prisutne sličnosti, isprepletenost osjećaja i duha naših naroda.

Nije ni čudo da je Hrvatska jedna od prvih priznala Ukrajinu, a Ukrajina je bila prva zemlja članica Ujedinjenih naroda koja je priznala Hrvatsku. Jedina razlika je bila u tome što je Hrvatska za svoju nezavisnost morala ratovati odmah, a naš je rat stigao 23 godine kasnije. I tu opet zaprepasćuje sličnost tih ratova, kao da je njihove scenarije pisala jedna te ista ruka.

U oba slučaja stvaraju se separatističke pseudodržavice na tuđem teritoriju, u oba slučaja agresor službeno ne priznaje svoju umiješanost i nastoji prikazati rat kao unutarnji građanski konflikt, u oba slučaja oružana invazija se prati masovnim propagandističkim diverzijama gdje se žrtva okrivljuje za fašizam i nacionalizam.

Zato Hrvati možda najbolje od svih razumiju suštinu sadašnjih zbivanja i njihove simpatije su nedvojbeno na strani Ukrajine. To se odnosi i na politiku, i medije, i obične ljude.

Od samog početka agresije na Ukrajinu službeni Zagreb dosljedno podržava suverenitet i teritorijalni integritet Ukrajine. Već 14. ožujka 2014. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova RH dalo je odgovarajuću izjavu, a 27. ožujka Hrvatska je postala koautoricom, izuzetno važne za Ukrajinu, Rezolucije Opće skupštine UN-a. Hrvatska podupire Ukrajinu i u drugim međunarodnim organizacijama kao što su NATO, OESS i Vijeće Europe, ali je najvažnija njena uloga u Europskoj uniji. Kao punopravna članica, Hrvatska aktivno sudjeluje u donošenju svih odluka EU usmjerenih na suzbijanje agresije na našu državu, uključujući i uvođenje političkih i gospodarskih sankcija.

Danas je cijela Europa daleko od tog blagodušnog stanja u kojem je prebivala još prije nekoliko godina. Postala je svjesna kako je i ona žrtva neproglašenog "hibridnog" rata.

Podrška

Mi izuzetno cijenimo tu podršku koju nam Hrvatska pruža na putu prema europskoj demokratskoj i slobodnoj obitelji.

Ukrajinski narod se čvrsto opredijelio za svoju europsku budućnost zbog čega je bio kažnjen aneksijom Krima i paljenjem vatre rata u Doneckoj i Luganskoj regiji. Ali sigurni smo da će uz pomoć naših međunarodnih prijatelja, kao što je Hrvatska, Ukrajina uspjeti u doglednoj budućnosti realizirati svoj strateški cilj ulaska u Europsku uniju.

Zato danas, govoreći o suradnji naših dviju država, zbog okolnosti oružanog sukoba s kojim se, ironijom sudbine kao i Hrvatska, suočila Ukrajina, moramo istaknuti akcente naših odnosa. Govorimo o solidarnosti i uzajamnoj pomoći u vrijeme kad se radi o životu ili smrti. Govorimo o plemenitosti Hrvatske koja spremno dijeli s Ukrajinom svoja jedinstvena, plaćena krvlju iskustva iz vremena rata i poratnog

obnavljanja, o tisuću tristo ukrajinske djece iz pogođenih ratom obitelji koja su se tijekom dviju godina besplatno odmarala na hrvatskom Jadranu. Govorimo i o tome da Ukrajina na bojišnici brani ne samo svoj teritorij nego i europske vrijednosti i samu Europu od agresivnog imperija.

U povijesti je sve povezano, ponekad na čudan i nepredvidiv način. Izuzetno je teško odgonetnuti njene zakonomjernosti i sudbinske sličnosti. Ali uvjeren sam da na kraju krajeva uvijek pobjeđuju pravednost, sloboda i plemenitost duha. To potvrđuje primjer prijateljske Hrvatske i taj primjer danas daje nadu i vjeru Ukrajini.

I na kraju, vraćajući se poznatoj narodnoj izreci, htio bih reći: ako prijatelj se pozna u nevolji, Hrvatska je nesumnjivo naš iskreni i pouzdani prijatelj sa sličnom povijesnom sudbinom.

Veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj dr. Vasilj Kirilič
Jutarnji List, 24. kolovoz 2020.

ІСТОРІЯ ВІРША, ЯКОМУ СУДИЛОСЯ СТАТИ НАЦІОНАЛЬНИМ ГІМНОМ УКРАЇНИ

Найбільший розголос в українській культурній традиції здобувають вірші, які стали відомими піснями. Найпочесніше місце серед них посідає Гімн України, створений Павлом Чубинським (слова) і Михайлом Вербицьким (музика і слова). Історія зростання популярності цього твору – повчальна і варта того, щоб її нагадати – пояснює літературознавець і поет Віктор Неборак. Вірш П. Чубинського, написаний восени 1862 року, спочатку поширювався у рукописних списках (текстова форма поезії) серед членів київської „Громади”, тобто був поезією позацензурною, альтернативною до офіційно дозволеної, допущеної цензурою до

друку. І навіть таке його розповсюдження врешті-решт заборонили на території Російської імперії.

Вперше цей вірш було опубліковано у Львові, що входив тоді до складу Австро-Угорської імперії, в журналі „Мета” (№ 4, 1863). Перероблений греко-католицьким священиком Михайлом Вербицьким (композитор залишив першу строфу вірша Чубинського, а також рядки, що стали приспівом, і додав свої дві строфи, перша з яких починається рядком „Станем, браття, в бій кривавий від Сяну до Дону...”, а друга – „А завзяття, праця щира свого ще докаже...”) і покладений ним на музику вірш за короткий час поширився в середовищі українських патріотів як пісня, що виражала їхні прагнення до відновлення української державності. Як Державний Гімн (офіційно не затверджений) пісню М. Вербицького на слова П. Чубинського почали виконувати лише з листопада 1917 року після проголошення Центральною Радою Української Народної Республіки. За радянської влади цей твір знову потрапив під заборону, і лише 6 березня 2003 року Верховна Рада України ухвалила Закон „Про Державний Гімн України” зі словами першого куплета і приспіву.

Випадок із віршем П. Чубинського „Ще не вмерла Україна, ні слава, ні воля...” (теперішня редакція – „Ще не вмерли України і слава, і воля...”) як приклад перетворення альтернативної поезії на офіційну і навіть захищену спеціальним державним Законом характерний для держави, що раніше була колонією, керованою імперським центром, та врешті здобула незалежність. Найзагальніший висновок, який напрошується після ознайомлення зі статусними перетвореннями цього вірша, такий: у колоніальних умовах віршований текст може стати моделлю зміни державного устрою, якщо ідеї, викладені в ньому, консолідують і скеровують в

одному напрямі достатню кількість його сприймачів-носіїв. Ця соціальна роль поезії виявляє себе, коли поетичне слово „йде в народ”. Та народ може не почути або й не сприйняти високого поетичного слова, не відчитати його з рукописних списків, збірок чи навіть газетних публікацій. У такому разі поезія не стає каталізатором соціальних збурень, а лише задовільняє поетичні потреби вузького кола її поціновувачів.

У випадку зі знаменитим віршем П. Чубинського можу запропонувати такі відповіді. Вірш „Ще не вмерла Україна...” мав значний вплив на тих українців, які прагнули відновити українську державність. Та вплив цей незмірно зріс, коли вірш набув пісенної форми і став сприйматися як пророцтво щодо майбутнього України. Задля підсилення суттєвості дії М. Вербицький відкинув кілька строф вірша П. Чубинського і дописав нові, не узгоджуючи, як я розумію, свій варіант з автором первинного тексту. Пісня М. Вербицького вперше була виконана 1 липня 1864 року в Перемишлі в день празника Св. Івана Хрестителя, а надруковано текст цієї пісні з нотами аж у 1885 році у Львові у збірнику пісень за назвою „Кобзар” через 15 років після смерті М. Вербицького і через рік після смерті П. Чубинського. Залишається лише снувати версії, чи знав щось П. Чубинський про пісенну долю свого вірша у Галичині і як ставився до його переробки, якщо та все-таки потрапила йому на очі. Та незаперечним фактом є те, що пісня з новим варіантом слів набувала щораз більшої популярності і вже з території Галичини поширилася наддніпрянською Україною, де зазнавала заборон аж до проголошення УНР. Саме як Гімн УНР (офіційно не затверджений) пісня „Ще не вмерла Україна...” вперше здобула легальний статус.

У цьому випадку музика посприяла популяризації поезії. З іншого боку, скорочення вірша до першої строфи і приспіву в офіційно затвердженій Верховною Радою України версії тексту можна вважати технологією обмеження впливу наступальної частини вірша (строф, доданих М. Вербицьким), у яких звучав заклик стати „в бій кривавий” і згадувалися топоніми, що опинилися за державним кордоном незалежної України („від Сяну до Дону”). Після прийняття Закону про Державний Гімн України громадяни України отримали дві версії Гімну – офіційну (зі словами П. Чубинського) і традиційну (зі словами П. Чубинського і М. Вербицького, причому М. Вербицький не фігурує в публікаціях як співавтор слів). З особами авторів Гімну всі ці метаморфози майже не пов’язуються. Небагато з нас цікавить той факт, що слова офіційно затвердженої версії Державного Гімну України написав 23-літній автор. Багато поколінь виконавців і слухачів Гімну знаходять у словах П. Чубинського утвердження національного солідарного „ми”.

„Ми” – це український народ (тут варто зауважити – чоловіча його частина, – „браття”), який знову готовий боротися за свою свободу: „Душу й тіло ми положим за нашу свободу / І покажем, що ми, браття, козацького роду”.

Сам П. Чубинський, як про це інформує українська Вікіпедія, не брав участі в жодних революційних акціях, сумлінно виконував свої службові обов’язки навіть на засланні в Архангельську (обіймав посади слідчого, редактора, чиновника з особливих доручень при губернаторі Архангельської губернії, після повернення до Києва керував у 1873–1879 роках Південно-Західним відділом Російського географічного товариства). П. Чубинський присвятив себе науковій праці, яку помітили і відзначили, до речі, Уваровською премією Російської Академії Наук (1879). Біографія автора слів Державного Гімну України – не героїчна і не могла відповідним чином бути міфологізованою. Тому вона стала несуттєвою в національно-визвольному дискурсі, для якого цілком вистачило лише того символічного факту, що Гімн України створено представниками українського Сходу і українського Заходу – наддніпрянцем і галичанином. Такий факт сприймався як запорука соборності майбутньої незалежної України. Можемо припустити, що поезія, претендуючи на зміну соціально-політичного дискурсу, сама зазнає змін, які не підлягають авторському контролю. Дійсна особа автора за таких умов не надто важлива. Важливою стає його міфологізована біографія. Якщо ж життя автора не надається до міфологізування, його твір має всі шанси стати анонімним або майже анонімним, народним.

За матеріалами статті
Віктора Неборака підготувала Дарія Павлешен

INTERVJU

Aleksandar Tolnauer, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH:

I U OVIM TEŠKIM KRIZNIM VREMENIMA SAVJET UZ PODRŠKU VLADE ČINI SVE KAKO BI NEGATIVNE POSLJEDICE ZA NACIONALNE MANJINE BILE ŠTO MANJE

Kako se ova situacija s korona virusom koji je pogodio sve segmente društva odrazila na programe i aktivnosti nacionalnih manjina? Kako manjinske udruge i institucije trenutno djeluju?

Naravno da su organizacije, institucije, udruge nacionalnih manjina, svi subjekti manjinske politike pogođeni ovom situacijom kao i svi drugi segmenti društvenog života. Nisu tu manjine nikakav izuzetak. Ali isto tako treba odmah kazati da su se i svi subjekti manjinske politike počevši od naših udruga i društava, saborskih zastupnika nacionalnih manjina, članova Savjeta i drugih koji djeluju u okviru manjinskih politika u našem društvu odmah maksimalno angažirali i mobilizirali da, koliko je to god moguće, ublažimo ovo stanje i njegove negativne posljedice. Jasno je da u ovom trenutku otpadaju i privremeno se obustavljaju mnoge manjinske aktivnosti (ili barem njihovi dijelovi), manifestacije, javno djelovanje kulturnih, folklornih društava itd. ali i dalje održavamo koliko je god moguće informativnu aktivnost, tiskane manjinske medije pa i sve drugo što je moguće, a u skladu s općevažećim uredbama. Naravno, u svemu su prisutna i značajna financijska ograničenja i posebne procedure. Pri tome prvenstveno mislim na uredbu Vlade RH od 2. travnja o ograničavanju korištenja sredstava državnog proračuna za 2020. g. prema kojoj se i za naš segment djelovanja (svi koji daju donacije) za raspolaganje sredstvima iznad 10.000 kuna mora tražiti posebno odobrenje odnosno suglasnost Ministarstva financija.

Savjet je i u ovim teškim i složenim okolnostima usvojio godišnje Izvješće o utrošku sredstava iz državnog proračuna za programe kulturne autonomije nacionalnih manjina za 2019. godinu. Kada se i kako očekuje prijedlog rasporeda sredstava za tekuću 2020. godinu za programe kulturne autonomije? Što će se eventualno morati rezati, što je nužno nastaviti?

Prije svega želim reći kako s obzirom da raspodjelu sredstava za programe kulturne autonomije nacionalnih manjina za 2020. nije bilo moguće donijeti u predviđenom i planiranom roku, Savjet je, uz puno razumijevanje i potporu Vlade donio odluku da se sklopljeni predugovori s udrugama i ustanovama nacionalnih manjina koji se uobičajeno potpisuju za prva tri mjeseca tekuće godine (do donošenja odluke o raspodjeli novih sredstava za programe kulturne

autonomije) produžavaju i za sljedeća tri mjeseca – travanj, svibanj i lipanj s time da će se isplatiti sredstava u istim iznosima navedenih u predugovorima, a koja su osigurana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2020. godinu i projekcije za 2021. i 2022. godinu. Pri tome smo izričito naglasili da se doznačena sredstva akontacija po predugovorima mogu koristiti isključivo za najneophodnije indirektno (režijske) troškove a samo za programe informiranja se mogu koristiti sredstva akontacija isključivo za tiskovine koje su bile odobrene za prošlu godinu. Pri tome smo još jednom zatražili da se sredstva koriste krajnje racionalno iz razloga što isplata sredstava za naredna razdoblja ovisi isključivo o mogućnostima Državnog proračuna. Mi smo dalje usvojili godišnje Izvješće o utrošku sredstava iz državnog proračuna za programe kulturne autonomije nacionalnih manjina za 2019. godinu i to nam je bio preduvjet da na sjednici Savjeta koja je upravo održana donesemo i prijedlog rasporeda sredstava (u iznosu od 41.995.000,00 kuna) za tekuću 2020. godinu za programe kulturne autonomije, ali sada ostaje da vidimo kako će teći realizacija.

Da li će i u kojoj mjeri udruge i institucije nacionalnih manjina biti pogođene financijskim rezovima i redukcijama koje očekuju mnogi i u javnom i u privatnom sektoru?

Sigurno je da će do redukcija doći. To je jednostavno u ovoj teškoj situaciji nemoguće izbjeći i to će pogoditi čitavo društvo i sve njegove segmente i nacionalne manjine tu ne mogu biti izuzetak. Mi smo naravno utvrdili, da tako kažem, teorijski plan raspodjele svih sredstava koje su nam odobrene za programe kulturne autonomije ali kako će ići praktična realizacija to tek ostaje da se vidi. Naravno, nadamo se i određenom razumijevanju Vlade, pa da tako kažem i određenoj pozitivnoj diskriminaciji kako neki vrlo osjetljivi segmenti kulturne autonomije nacionalnih manjina ne bi bili osjetno ugroženi. Ali, mi smo istovremeno potpuno realni i svjesni situacije u kojoj se mogu očekivati i bolni i teški rezovi.

Može li taj pristup (koji se u mnogočemu nažalost čini neizbježnim) donijeti značajnije negativne posljedice kada je u pitanju društveni položaj te daljnje ostvarivanje i razvoj manjinskih prava?

Nadam se da neće. Mislim da su ovi teški trenuci općedruštvene krize, krize u kojoj smo svi na neki način pogođeni i potencijalno ugroženi, razvija jedan veći nivo solidarnosti i (želim vjerovati) prido-

nosi jednoj novoj kvaliteti društvene tolerancije jer jednostavno lakše i spoznajemo dimenzije i vrijednosti naše šire povezanosti pred kojom se mnoge naše predrasude lakše slamaју i padaju, a to doprinosi boljem razumijevanju i prihvaćanju drugoga. Naravno, nisam prorok i stvarnost može okrutno demantirati ali zasada mislim da vlada jedno pozitivno društveno ozračje koje će nam svima trebati i dobro doći u suočavanju s problemima i posljedicama koje tek dolaze.

Da li ova kriza na jedan specifičniji i teži način pogađa nacionalne manjine (ili bar neke od njih poput romske) u odnosu na ukupnu populaciju? Već je bilo upozorenja da su neke nacionalne manjine, odnosno djeca pripadnika pojedinih nacionalnih manjina u dosta teškoj situaciji kada je u pitanju realizacija tzv. škole na daljinu (opet se apostrofira romska nacionalna manjina). Razmišlja li se o poduzimanju nekih dodatnih mjera na tom planu?

Apsolutno! Takvi problemi realno postoje. Koristim priliku da istaknem hvale vrijednu inicijativu koju je pokrenula profesorica Antonija Petričušić, članica Nadzornog odbora HRT i članica Savjetodavnog odbora Vijeća Europe za praćenje ostvarivanja Okvirne konvencije, a koja je alarmirala u prvom redu Ministarstvo znanosti i obrazovanja te samu Hrvatsku televiziju da se u okviru „Škole na trećem“ (tzv. škole na daljinu koja je morala biti uspostavljena u ovim okolnostima) posebno obrati pažnja na probleme djece koja ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik (pojedini pripadnici manjinskih zajednica, posebno romska djeca ali i djeca azilanta i izbjeglica) te je zatražila dodatne napore relevantnih institucija da se toj djeci osigura poučavanje hrvatskoga jezika kako bi mogli ostvarivati i sva druga elementarna obrazovna prava. To je vrlo vrijedna i odgovorna inicijativa koja ima našu punu podršku i mi čak smatramo (a i sami smo svojevremeno to razmatrali) da bi tu inicijativu trebalo dugoročno i kontinuirano osmisliti i osigurati joj svu potrebnu institucionalnu, organizacijsku i financijsku podršku. Nažalost, potencijalni problemi pa i određene opasnosti kada je u pitanju romska nacionalna manjina time nisu iscrpljeni. Nedavno je saborski zastupnik Veljko Kajtazi govorio o potencijalnim opasnostima prodora korona virusa u specifična romska naselja. No, to sve skupa još jednom govori o jednom pogrešnom pristupu u kojem nažalost pojedini problemi u fokus šire

javnosti dolaze tek kada ih neka kriza zaoštiri.

Mogu li i institucije nacionalnih manjina računati na posebnu i dodatnu pomoć iz fondova EU kao i mnogi drugi društveni segmenti?

Pa nadamo se, kao i svi drugi. Iako treba biti realan i biti svjestan toga da će europska pomoć biti usmjerena prije svega na gospodarstvo. No sigurno će se naći prostora i za druga područja. Pri tome je važno da budemo pripremljeni jer će kriteriji za dodjelu bilo kakvih europskih sredstava i pomoći sigurno biti vrlo rigorozni. Jednostavno, biti će i previše zahtjeva, a sigurno ni izdaleka ne i dovoljno sredstava.

Ovaj put se nakon nekoliko godina ponovno organizira zajednička komemoracija u ustaškom, nacističkom koncentracijskom logoru Jasenovac. Kako na to gledate?

Pa to je u ovoj situaciji jedna posebno dobra i vrijedna stvar. Da se poslušimo malo narodnom mudrošću, odnosno, kako bi narod rekao „svako zlo za jedno dobro“. Već sam prije, kada smo govorili o mogućim narušavanjima manjinskih prava, istaknuo kako ova specifična kriza možda više jača solidarnost i toleranciju nego što izaziva netrpeljivost. I zajednička komemoracija u Jasenovcu jedan je simbolični pokazatelj toga. Pokazatelj da su pred značajnim egzistencijalnim i civilizacijskim pitanjima neki sukobi izlišni ili da ih, kada ih i imamo, možemo puno produktivnije rješavati. Čini mi se značajnim podsjetiti da je predsjednik Vlade Andrej Plenković još početkom veljače otvarajući izložbu „Ako tebe zaboravim... – Holokaust u Hrvatskoj 1941. – 1945. / zadnje odredište Auschwitz“, istaknuo da je njome iskazana poruka da zaborava ne smije biti jer je zaborav zločina negiranje čovjeka i njegove ljudskosti, pojasnivši pri tome kako zaboravljamo svaki put kad kao pojedinci ili kao zajednica propustimo ustati protiv bilo kojeg oblika diskriminacije i kad ne ustanemo jasno i glasno u zaštitu ljudskoga dostojanstva, ravnopravnosti i dijaloga, a u ovom slučaju zaboravljamo i kada propustimo jasno progovoriti o Holokaustu i posljedicama totalitarnog i rasističkog ustaškog režima u Hrvatskoj od 1941. do 1945. godine.

S predsjednikom Savjeta za nacionalne manjine RH razgovarao:

Stojan Obradović (Institut STINE)

SUDJELOVANJE PREDSTAVNIKA UKRAJINSKE NACIONALNE MANJINE NA OBILJEŽAVANJU MEĐUNARODNOG DANA SJEĆANJA NA ROMSKE ŽRTVE GENOCIDA U DRUGOM SVJETSKOM RATU - SAMUDARIPEN

Na romskom groblju u Uštici pokraj Jasenovca 2. kolovoza 2020. obilježen je Međunarodni dan sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu, kojemu su prisustvovali i predstavnici ukrajinske nacionalne manjine u RH: veleposlanik Ukrajine u RH Nj.E. Vasilj Kirilič, predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Sisačko-moslavačke županije Mirko Fedak, predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Općine Bebrina Mario Has i predsjednik KPD

Ukrajina „Karpati“ Lipovljani Ivan Semenjuk.

U sklopu obilježavanja svečano je otvoren Romski memorijalni centar Uštica, cvijećem i svijećama odana je počast romskim žrtvama te je održana komemoracija na kojoj su pročitana imena Romkinja i Roma ubijenih i pokopanih u Uštici. Zajedničku molitvu predvodili su paroh Dragan Antić, vlč. Pejo Oršolić te Alem efendija Crnkčić.

Obilježavanjem Međunarodnog dana sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu – Samudaripen odana je počast romskim žrtvama logora u Uštici.

Romski memorijalni centar Uštica jedna je od lokacija na kojoj su ubijane romske žrtve deportirane u koncentracijski logor Jasenovac. U sklopu Memorijalnog centra nalazi se romsko groblje s 21 masovnom grobnicom.

„U znak sjećanja i kao zalag budućnosti, međusobnog razumijevanja i svekolikog napretka našeg društva, javnosti predstavljamo Romski memorijalni centar Uštica.“ istaknuo je saborski zastupnik Veljko Kajtazi. Izrazio je nadu kako će Centar postati mjesto okupljanja, a ne mjesto prijepora.

„Ovaj Centar smo izgradili za manje od godinu dana. Izgradili smo ga uz podršku Grada Zagreba, Vlade RH te niz gradova, općina i pojedinaca koji su nam dali podršku za ovaj projekt te zajedno s nama poslali poruku da romske žrtve nisu zaboravljene. Time polako, ali sigurno mijenjamo činjenicu da je stradanje Roma relikat prošlosti koji se spominje samo na marginama. Izgradnjom ovog Centra, dosadašnju šutnju institucija zamjenjujemo jasnom porukom kojom se romskoj zajednici vraća dio oduzetog dostojanstva. Projekt je najvećim dijelom financirala Vlada RH i premijer Plenković koji je shvatio njegovu važnost. Ubijanje, ponižavanje, izživljavanje, varanje, teror, sustav organiziranosti, laži, legalizacija zločina, pljačka, genocid - samo su neke od riječi kojima ne možemo dovoljno dočarati ono što se na ovome prostoru događalo,

a još manje posljedice i transgeneracijsku bojazan i nepovjerenje koje Romi i do danas osjećaju i koji su sigurno jedan od uzroka socijalne isključenosti Roma. Ovo je zato iznimno važna poruka institucija prema Romima i siguran sam, da će ovaj projekt biti temelj za rješavanje i brojnih drugih problema koje do danas nismo uspjeli riješiti“, kazao je Kajtazi.

Nakon 78 godina doživjeli smo otvaranje Romskog memorijalnog centra Uštica. Ovo je dokaz da moderna hrvatska država vodi brigu o svim svojim stanovnicima, svim nacionalnim manjinama. Romi više nisu diskriminirani. Danas moderna hrvatska država kojoj su temelji Domovinski rat i ovaj današnji dan dokazuju da ovdje svi mogu živjeti, svi koji vole i poštuju hrvatsku državu. Čestitam prije svega saborskom zastupniku Veljku Kajtaziju koji je imao snage, ali naravno bez pomoći Vlade i mnogih donatora ne bismo danas imali ovako uređeno ovo spomen područje“, ustvrdio je Žinić, župan Sisačko-moslavačke županije te izrazio uvjerenje da se jedan takav zločin, koji se dogodio na ovom mjestu, više nikada neće dogoditi nigdje u Hrvatskoj niti u svijetu. Za kraj je poručio kako ove žrtve nikad neće biti zaboravljene jer sada imaju i trajni spomen.

U glazbenom dijelu programa nastupili su članovi Europskog orkestra za mir. Više od 30 vrhunskih glazbenika, čija je misija širenje poruka mira, bratstva, povezanosti među europskim narodima te borbe protiv diskriminacije, održat će i koncert na zagrebačkom Zrinjevcu.

Ivan Semenjuk

NOVI HRVATSKI DIPLOMCI UKRAJINISTIKE

Na Katedri za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu obranjeni su diplomski radovi koji predstavljaju širinu zanimanja hrvatskih studenata za ukrajinsku književnost i kulturu - od prošlih vremena do suvremenosti. To su radovi o književnosti iz doba baroka, pisaca moderne i suvremenosti. Radovi su ostvareni pod mentorstvom dr.sc. Jevgenija Paščenka i dr.sc. Tetyane Fuderer.

Diplomski rad Dore Predojević koja je rodom iz Dubrovnika „Meletij Smotryckij kao čovjek baroknoga doba“ posvećena je značajnom predstavniku ukrajinskog baroka, slavnom jezikoslovcu M. Smotryckome. Diplomantica naglašava da je cilj ovoga rada „predstaviti umjetnički pravac i razdoblje pod nazivom ukrajinski barok, kao i prikazati život i stvaralaštvo jedne od najistaknutijih ličnosti toga razdoblja, Meletija Smotryckog. Ovo je jedan od rijetkih radova u hrvatskom akademskom prostoru koji tematiziraju problematiku ukrajinskog baroka, kao i život i djelovanje jednog od njegovih najistaknutijih djelatnika. Činjenice i informacije o ukrajinskom baroku te o Smotryckom, predstavljene u diplomskom radu, dosad su bile slabo poznate u hrvatskom znanstvenom prostoru te ovaj rad pridonosi produbljivanju spoznaje o Ukrajini u Hrvatskoj, jačajući tako tisućljetne hrvatsko-ukrajinske veze“.

Pregled duhovnog života Ukrajine u baroknom razdoblju donosi brojne informacije o važnim događajima u povijesti Ukrajine – to se prije svega odnosi na Brestlitovsku uniju te na potpadanje Kyjivske mitropolije pod Moskovski patrijarhat, sudbonosne događaje u povijesti ukrajinskog naroda te događaje koji su ključni za razumijevanje stanja u duhovnom životu današnje Ukrajine. D. Predojević ističe da je „Ruska pravoslavna crkva oduvijek bila produžena ruka ruskih (moskovskih) vlasti, čije su pretenzije na ukrajinski teritorij i ukrajinski narod dobro dokumentirana povijesna činjenica, te u vrijeme pisanja ovog diplomskog rada – aktualnost. U turbulentnom razdoblju dogodila se i duhovna podjela ukrajinskog naroda – dio se naroda

duhovno okrenuo prema Zapadu, dio prema Istoku, a Ukrajina se i politički dijeli na istočnu i zapadnu sferu utjecaja (poljsku i rusku). Ukrajinski narod nije živio u jednoj državi. Međutim, ukrajinski su kozaci u XVII.-XVIII. st. uspjeli praktički izboriti neovisnost jednog dijela Ukrajine, a stil ukrajinskog baroka je, sa svojom narodnom komponentom, pogodio konsolidaciji ukrajinske nacije. Prema tome, sa gledišta izgradnje ukrajinske nacije, barokni je period bio vrlo raznorodan. Ukrajinci su, očigledno, i u takvim turbulentnim vremenima uspjeli stvoriti autentičan, ukrajinski umjetnički pravac koji i dan danas predstavlja jedan od vrhunaca nacionalne umjetnosti, a kao jedna od središnjih ličnosti tog pravca ističe se Meletij Smotryckij sa svojom nadahnutom i originalnom polemičkom djelatnošću. On je u svojem stvaralaštvu upotrebljavao brojna književna sredstva svojstvena baroknom stilu, a bio je, kao crkveni i građanski djelatnik i izravno uključen u bitne događaje u duhovnom životu ukrajinskog naroda u XVII. stoljeću, zbog čega ga s punim pravom možemo nazvati „baroknim čovjekom“.

D. Predojević izražava nadu da će ovaj diplomski rad potaknuti nove naraštaje ukrajinista na još detaljnije istraživanje baroknog razdoblja u Ukrajini koje se odlikovalo mnogim specifičnostima i iznimnom originalnošću. Ta je epoha, osim Meletija Smotryckog, iznjedrila još mnoge istaknute ličnosti u crkvenom, društvenom, vojnom i političkom životu ukrajinskog naroda, ličnosti koje sasvim sigurno zaslužuju prostor u hrvatskoj povijesnoj znanosti, koja, kao i svako znanstveno područje, s novim saznanjima može samo profitirati.

Filip Badanjak, rodom iz Zagreba, napisao je i obranio rad „Myhajlo Kocjubynskyj. Sjene zaboravljenih predaka. Prijevod i stilске osobine teksta“. Diplomant ističe da je zadatak približiti ukrajinsku književnost hrvatskim čitateljima: „Da bismo to učinili, odabrali smo djelo koje još nije prevedeno na hrvatski jezik. Međutim, poanta nije samo

u tome što ga nije moguće naći u hrvatskom prijevodu, već i u tome što je to remek-djelo ukrajinske književnosti. Možemo se zapitati je li ovaj rad potreban suvremenoj hrvatskoj publici, jer nije moderan i stoga ga se može shvatiti kao nevažan. No, unatoč činjenici da je ovo djelo napisano prije više od sto godina, ono ostaje relevantno, štoviše, univerzalno, vječno. U svojoj biti vječna borba čovjeka sa sobom, borba dobra i zla. S jedne strane imamo niz demona, i imaginarnih i stvarnih (poput molfara), imamo neprijateljstvo između dviju obitelji, s druge strane - veliku ljubav dvoje mladih, koja neće dugo trajati. Kako kažu, ovo je remek-djelo, a remek-djela nadilaze svoju eru. Također, da biste naučili novu kulturu, trebate, pored sadašnjosti, razumjeti i njenu prošlost.“ F. Badanjak opaža da je najzanimljiviji dio djela Sjene zaboravljenih predaka - mitologija i vjerovanja karpatskih Ćucula: „Ne samo zato što djelo prikazuje niz mitoloških stvorenja, već i zato što je cijela priča duboko uronjena u čarobna, poganska vjerovanja koja ispunjavaju drevne Karpate. To se najbolje opisuje u samom djelu, kada se ocrtava život malog Ivana: "Čitav je svijet bio poput bajke, pun čuda, tajanstven, zanimljiv i zastrašujući." Filip Badanjak je svome diplomskom radu pridodao prijevod djela M. Kocjubynskog, rukovodeći se pretpostavkom, „da će naš prijevod nekom od hrvatskih učenjaka pomoći da objasni hrvatsku i slavenšku mitologiju“.

Autor opaža da su mnoga pitanja nastala tijekom prijevoda, kao što je, na primjer, kako na hrvatski jezik prevesti niz leksema koje nemaju ekvivalente? F. Badanjak piše: „U većini slučajeva na hrvatski smo prevodili tipično Ćuculske koncepte, poput odjeće ili pojedinih mjesta u planinama, a tim prijevodom izgubili smo specifičan kulturni sloj Ćuculske sredine. Ovo je jedna od najčešćih dilema prevoditelja: približiti prijevod izvorniku ili čitatelju? Jezik Kocjubynskog nije lako prevesti. Proza mu je vrlo poetična, koristi mnogo stilskih načina. Redosljed riječi u rečenici vrlo je slobodan, često zvuče kao prave pjesme. Pored toga, autor je u Sjene zaboravljenih predaka uvrstio ukrajinske narodne pjesme Kolomyje, što je u prijevodu postalo poseban izazov. Oni su jednostavni, ali vrlo melodični i imaju strogu formu. Student zaključuje: „Analizirajući vlastiti prijevod, poboljšali smo svoje kritičko mišljenje, kao i donijeli nove odluke prevođenja i bolje razumjeli tekst. Student analizira prijevod djela Sjene zaboravljenih predaka Myhajla Kocjubynskog na hrvatski jezik, opažajući da napisano prije više od sto godina, a inspirirano autorovim boravkom u ukrajinskim Karpatima na teritoriju Ćucula, ovo djelo obiluje dijalektizmima. Također je prisutno mnoštvo etnografskih elemenata poput mitologije, običaja ili nošnje Ćucula. Dakle, u prvome redu

pozabavit ćemo se dijalektalnim leksimima i frazemima, ali i svim onim elementima teksta koji su nam zadavali teškoće pri prevođenju na hrvatski jezik. Radi preglednosti razvrstao ih je po kategorijama, izdvojivši lekseme koji se odnose na mitologiju i vjerovanja, zatim na floru i faunu, posebno je obradio uvijek zanimljive frazeme, svakodnevicu Ćucula prikazujući kroz njihovo gospodarstvo, zanimanja, hranu i odjevne predmete, dao je kratak pregled glazbenih instrumenata, te naposljetku Ćuculske riječi za prirodne pojave i zemljopisne nazive“.

F. Badanjak naglašava da je prijevod najbolji način za upoznavanje i razumijevanje ovog djela. Myhailo Kotcjubynskyj zauzima važno mjesto u povijesti ukrajinske književnosti. Njegovi radovi ukazuju na europski put moderne ukrajinske književnosti, pa mislimo da bi bila šteta ako hrvatsko čitateljstvo ne bi upoznao njegovu ostavštinu. Nadamo se da će ovaj prijevod biti doprinos hrvatskim ukrajinskim studijama“;- zaključuje Filip Badanjak.

Diplomski rad Ive Pavlović koja je također iz Zagreba posvećen je problematici prevođenja eseja suvremene ukrajinske spisateljice Oksane Zabužko na hrvatski jezik. Kako naglašava diplomantica, u radu su istaknute glavne prekretnice u životu i djelu Oksane Zabužko i na taj način ukazuje na ulogu Oksane Zabužko u modernim ukrajinskim književnim i društvenim procesima. Kao profesionalna filozofkinja i kulturologinja, Oksana Zabužko često eseje naziva umjetničkim i novinarskim žanrom, a njeni su eseji zastupljeni u mnogim radovima. Stoga je u radu posebna pažnja posvećena ovoj vrsti fiktivnog pisca, koju karakterizira filozofski, nacionalni značaj, intelektualizam, oštra analiza, apeliranje na aktualna politička, društveno-ekonomska, pomorska i kulturna pitanja. Pismovni eseji također su obuhvaćeni u širem kontekstu ukrajinske tradicije eseja. Diplomantica zaključuje da je tijekom prevođenja izvornih tekstova na hrvatski jezik, prije svega istaknuta uporaba umetnutih konstrukcija i autorskih napomena, grafičkih sredstava, citata, posebno biblijskih i citata drugih autora, Oksane Zabužko, kao i citiranje autora kao autocitata autora. Posebna pažnja posvećena je prijevodu međujezičnih citata, riječima stranog podrijetla, posebice rusizama i barbarizama, frazeologiji, matematičkoj terminologiji, neologizmima, kolokvijalnom rječniku, slengu, izrazima itd.

Diplomanti i njihovi radovi svjedoče o stručnoj zrelosti ukrajinista koji su tijekom studija na Katedri dosegli znanja koja dostojno predstavljaju u svojim radovima.

Jevgenij Paščenko, profesor ukrajinistike na FFZG

Dora Predojević

Filip Badanjak

Iva Pavlović

УКРАЇНЦІ ХОРВАТІЇ СЬОГОДНІ

Українці, як і інші національні меншини в Хорватії, мають право на культурну автономію. Крім того, вони перебувають у групі з 12 національних меншин, які можуть обрати одного депутата парламенту Хорватії. На жаль, через їх малу кількість та аполітичну діяльність вони більше не мають шансів обрати когось із українців. Вибори закінчилися, українці Хорватії не мали свого кандидата. З кандидатів подали заявку 2 рома, 1 турок і 1 німець. Вибори виграв представник ромів пан Велько Кайтазі, який буде представляти 12 національних меншин, між якими й українці, протягом наступних 4 років. Хорватський парламент розпочав свою роботу, а формування десятого скликання парламенту Хорватії відбулося 22 липня 2020 року.

Українці Хорватії мають свою центральну організацію - Українську громаду Республіки Хорватія, яка об'єднує десять українських культурно-просвітніх та культурно-мистецьких товариств. У Хорватії існують й інші українські товариства, які не входять до складу Української громади РХ. З 1998 року на Філософському факультеті Загребського університету діє Кафедра української мови та літератури. Посольство України в Республіці Хорватія працює з 1995 року. Українці греко-католицького віросповідання у місцях свого компактного проживання мають церкви та монастирі сестер милосердя, які належать до Крижевської єпархії та Загребської митрополії під юрисдикцією Святого Престолу.

Окрім церков та культурних товариств, вони мають свої українські відділення при хорватських школах від 1 до 8 класу, де факультативно вивчається українська мова і зберігається культура. Це так звані уроки за моделлю «Ц», де, окрім вивчення української мови, вивчається історія,

географія та культура України. Для дітей, які не мають у своїх осередках і школах уроків рідної мови, Українська громада РХ за фінансової підтримки Міністерства освіти, науки і спорту Республіки Хорватія організовує Літні школи для вивчення української мови і культури.

Представники Української громади РХ, крім танцювальних і музичних ансамблів та інших форм культурного аматоризму, можуть займатися видавничою та інформаційною діяльністю, а останнім часом мати і власні веб-сайти.

Українці Хорватії мають свій двомісячний журнал «Вісник української громади у Хорватії». У деяких регіонах Хорватії мають свої випуски в рамках радіопередач. На національному рівні існує телевізійна програма «Призма» та «Мозаїка меншин».

Колись українці мали власні щомісячні телевізійні хроніки на 15 хвилин українською мовою. Окремі українські радіопередачі, як і телевізійні хроніки, перестали транслюватися.

Після перших виборів Рад та Представників національних меншин до органів місцевого самоврядування українці мали чотири Ради та чотирьох Представників і заснували свою Координацію. Сьогодні українці мають 3 міські Ради та 5 Представників, а Координація Рад та представників української національної меншини в Хорватії припинила свою роботу.

Втім слід відзначити, що українці Хорватії встановили три пам'ятники і дві меморіальні дошки (на честь 100-річчя переселення до Хорватії та 80-річчя від дня заснування першої організації в еміграції, тобто української «Просвіти»), а також меморіальний камінь українсько-хорватської дружби. Зведено пам'ятники великим українцям Івану Франку та Тарасу Шевченку.

З набуттям чинності нового Закону «Про об'єднання» свої статuti привели у відповідність до нього 10 українських культурних товариств, які через Українську громаду в Республіці Хорватія

отримують фінансування з державного бюджету від центральної організації всіх нацменшин - Ради з питань національних меншин при Уряді РХ.

Співпраця діючих українських організацій, які представляють так звану «стару» діаспору, з новоутвореними міграційними хвилями, тобто з українцями, які приїхали після здобуття незалежності обох країн, існує і знаходиться в процесі розвитку. Культурні товариства діють на добровільній основі, і будь-хто може стати їх членами. До роботи раніше заснованих товариств разом з колишніми членами включаються і новоприбулі українці. У деяких, нещодавно створених товариствах, діють тільки новоприбулі українці.

Важливо відзначити, що в Українській громаді РХ є і представники останньої хвилі, які відіграють важливу та відповідальну роль з огляду на фахову освіту і професію. Так, в загальноосвітніх школах та на Кафедрі української мови працюють вчителі та викладачі, які належать до нової емігрантської хвилі з України. На чолі кількох українських товариств також українці, які прибули до Хорватії з метою тимчасової роботи, а згодом залишилися назавжди і приєдналися до діяльності української діаспори.

Через брак експертів з так званої "старої діаспори", важливу роботу для розвитку української меншини виконують новоприбулі високоосвічені українці.

Десять культурних товариств діють по всій Хорватії, два - у Загребі, а по одному - у містах Спліт, Рієка, Осієк, Вуковар, Славонський Брод та три сільські товариства в Ліповлянах, Канижі й Шумечу.

Українці мають Ради у місті Вуковар, в общинах (районах) Богдановці і Бебріна, а Представників - у Загребі, в Приморсько-горанській, Сісачко-мославинській, Бродсько-посавській та Вуковарсько-сріємській областях. Представники меншин можуть на засіданнях вносити пропозиції, але не можуть приймати рішення.

Нещодавно відбулися Річні звітно-виборні збори Української громади РХ, на яких було обрано вищий керівний орган Громади - Президію, до складу якої увійшли 14 представників з різних українських товариств.

Цього року, незалежно від пандемії, у Рієці та Вуковарі було проведено два культурні заходи за участю більшості українських товариств з усієї Хорватії. Культурні товариства провели багато культурних заходів у своїх осередках, а до кінця вересня цього року в Осієку планується проведення Центральної культурної маніфестації українців у Хорватії.

Славко Бурда

ОНЛАЙН ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ СФУЛО

25 липня 2020 року відбулося засідання Президії Світової федерації українських лемківських об'єднань онлайн, яке проводила голова федерації Ярослава Галик. У засіданні взяли участь члени Президії федерації від усіх Суб'єктів організації, зокрема: заступник голови СФУЛО по американському континенту, голова Організації Оборони Лемківщини в США Марко Гованський, заступник по європейському континенту Стефан Клапик (Об'єднання Лемків Польщі), голова Фондації Дослідження Лемківщини в США Андрій Хомик, члени Президії від Об'єднання Лемків Канади Андрій Ротко, телефоном Максим Маслей, від Об'єднання Лемків Польщі Наталія Гладик і Василь Шлянта, від Союзу русинів-українців Словацької Республіки (СРУСР) Павло Богдан (голова) і Віктор Бандурчин, від Союзу русинів-українців Сербії (СРУСР) Богдан Виславський (голова) і Тарас Чапко, від Республіки Хорватія заступник голови Української громади Республіки Хорватія Славко Бурда (телефоном), від України - Олександр Венгринович, голова Всеукраїнського товариства "Лемківщина", Ігор Дуда, голова Контрольної комісії СФУЛО, Богдан Сиванич, Молода Лемківщина" (Львів) та інші запрошені й гості.

На засіданні було підведено підсумки діяльності СФУЛО за минулий рік (липень 2019-липень 2020), внесено зміни

до планів роботи на наступне півріччя в зв'язку з карантинном через пандемію, розглянуто низку організаційних питань. Відзначено високий рівень організації Лемківської Ватри в Ждині-2020. Обговорено стан справ в організаціях в умовах активізації політичного неорусинства в країнах Східної Європи та способи протидії.

Президія СФУЛО відзначила широку плідну роботу організацій-суб'єктів федерації у тісній співпраці задля виконання Статутних завдань у звітному періоді, а також координовану діяльність з іншими українськими міжнародними організаціями: СКУ, ЕКУ, СФУЖО, українські організації Канади, США та ін.

Після успішної онлайн-засідання Президії Всесвітньої федерації українських лемківських об'єднань голова організації Ярослава Галик подякувала Славку Бурді, заступнику голови Української громади РХ за участь та сумлінну презентацію про діяльність української національної меншини в Хорватії.

Обговорили й майбутню конференцію, яка відбудеться у 2021 році, з темою для обговорення нового відродження та появи русинізму в Центральній та Південно-Східній Європі.

Славко Бурда

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СВІТОВОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ

Після проведення Річних звітно-виборних зборів Української громади Республіки Хорватія, Президент Світового Конгресу Українців Павло Грод надіслав листа, в якому вітає новообране керівництво Української громади Республіки Хорватія, бажаючи їм багато успіхів у подальшій роботі.

Цього року Річні загальні збори Світового Конгресу Українців вперше відбудуться у віртуальному форматі, шляхом відеоконференції. Основні заходи Зборів відбудуться 17-18 жовтня 2020 року (програма та час уточ-

нюється). Крім цього, протягом найближчих місяців запланована серія семінарів та онлайн-дискусій на теми, актуальні для наших світових громад.

Українська громада Республіки Хорватія надіслала Звіт про свою роботу за минулий період, зареєструвала делегатів та готується до активної участі у роботі Річних загальних зборів Світового Конгресу Українців.

Лист президента СКУ пана Павла Грода

Шановний пане Голово та члени Президії Української громади Республіки Хорватія! Дякуємо за лист, у якому Ви інформуєте Світовий Конгрес Українців про результати звітно-виборних зборів Української громади Республіки Хорватія 23 травня 2020 року в Славонському Броді. Від імені Світового Конгресу Українців вітаю новообраний провід Вашої організації, а зокрема Голову – пана Влада Карешина та його заступників – пані Тетяну Кочневу (Вуковар), Славку Бурду (Загреб) і Желька Хаса (Каніжа). Ми бажаємо Вам доброго здоров'я, сили та наснаги для подальшої успішної діяльності Української громади Республіки Хорватія та сподіваємося на продовження плідної співпраці Вашої громади зі Світовим Конгресом Українців.

З повагою, Світовий Конгрес Українців
Павло Грод
Президент

СТОЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ СЕСТЕР ВАСИЛІЯНОК У ХОРВАТІЇ

18 липня 2020 року в Осієку (Хорватія) урочисто відзначили століття Провінції святого архангела Михаїла Сестри Чину святого Василя Великого. Боже-ственну Літургію на монастирському подвір'ї очолив апостольський адміністратор Крижевецької єпархії монс. Мілан Стіпіч у співслужінні з архієпископом Джаковацько-осієцької митрополії Джуро Хранічем та римо-католицькими і греко-католицькими священниками, за участю монашества, вірних Осієка та околиць, представників місцевої української громади. На свято завітав Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Хорватія п. Василь Кирилич з дружиною.

У проповіді архієпископ Храніч подякував сестрам за євангелізаційну присутність, освітньо-виховну та пасторально-катехитичну діяльність на теренах Хорватії, Боснії і Герцеговини, Сербії, а також за свідчення богопосвяченого життя через повну відданість Христові і Його Церкві. «Сьогодні ми тут, щоби від сестер василіянок, з історії їхнього Чину і Провінції вчитися, що Бога не треба боятися, що монаші обіти не обмежують людину, бо Господь підіймає нас, розширює горизонти, щоб ми бачили далеко і широко», - зазначив проповідник.

За давнім українським звичаєм хлібом привітала високих гостей Юлія Мартинюк. У святковій

програмі після Літургії взяли участь Хана Пешо, сім'я Ласек-Жагар, Степан Рекечинський, Михайло Крайник (фагот), Бела Наджі (скрипка). З привітальним словом до сестер звернулись парох о. Любомир Стурко та Посол України в Хорватії п. Василь Кирилич. Пан посол, цитуючи рядки Ліни Костенко «Лиш храм збудуй, а люди в нього прийдуть», - зокрема сказав: «Ви збудували храм, ви стали храмом і люди до вас прийшли, і це є вже історія, що лічиться на сто років. Історія духовності, історія доброти».

Сестри Чину святого Василя Великого розпочинають відлік своєї історії у Хорватії 1915 року, коли дев'ятеро сестер та дев'ять сиріт, якими вони опікувались, гнані вихо-

ром Першої світової війни, прибули зі Словітського монастиря в Галичині до резиденції єпископа Діонісія Няраді у Крижевцях (Хорватія). 1920 року сестри Анна Теодорович, Марія Должицька, Йоанна Бучко, Юліта Бойчук заснували монастир у Шіді (сьогодні Сербія), який був матірним домом спільноти до 1945 року, коли осідок ігумені був перенесений до Осієка (Хорватія). 1951 року, внаслідок централізації Чину Осієк став осередком так званої Європейської Провінції, що згодом отримала назву Провінція святого архангела Михаїла. Цікаво, що сестри, які стояли біля витоків цієї спільноти, згодом стали засновницями василіянських монастирів на інших континентах: м. Марія

Должицька та м. Анна Сівч у США та м. Софронія Ерделі в Аргентині. Сьогодні Провінція об'єднує монастирі в Хорватії (Осієк, Загреб, Вуковар, Славонський Брод), Боснії і Герцеговині (Приявор), Україні (Київ).

Довгі роки сестри василіянки Провінції святого архангела Михаїла здійснювали служіння у Генеральній курії, а також опікувались Патріархом Йосифом Сліпим у Римі після його звільнення 1963 року з довголітнього заслання.

Наприкінці 1980-х років сестри налагоджують контакти з підпільною Церквою в Україні, на численні прохання надсилають духовну літературу. 1993 року було відкрито місійну станицю в Києві.

Духовний центр у Прияворі (Боснія і Герцеговина), при якому також працюють сестри василіянки, став осередком щорічних Українських літніх шкіл ім. Андрея Шептицького, Вечорів коляди, зустрічей та української молоді. Свого часу у Центрі проходили реабілітацію діти, що постраждали від наслідків аварії на ЧАЕС 1986 року.

Відзначення столітнього ювілею – це час для переосмислення і вдячності, вдячності Богові за дар життя й покликання кожної сестри, а також усім людям доброї волі, завдяки співпраці з якими служіння сестер василіянок на цих теренах принесло гарні духовні та культурні плоди.

Крізь вихори історії вела нас
Чутлива Божа батьківська любов.
З Словіти в Крижевці, із Шіду в Осієк –
Це географія служіння й молитов.
Це сотня душ, що щиро пломеніли
На свічнику Небесного Отця,
Стократним плодом зерна уродили,
Що Боже Слово сяяло в серцях!

с. Теодозія Мостепанюк ЧСВВ

GRKOKATOLIČKE SESTRE VASILIJANKE PROSLAVILE 100. OBLJETNICU DJELOVANJA

Grkokatoličke redovnice vasilijanke, Ukrajinskoga i rusinskoga podrijetla, Provincije sv. arkandela Mihaela sestara Reda sv. Bazilija Velikog sa sjedištem u Osijeku svečano su 18. srpnja proslavile 100. obljetnicu dolaska u ove krajeve i pastoralno djelovanje na području današnje Đakovačko-osječke metropolije. Božansku liturgiju sv. Ivana Zlatoustoga, kao i trodnevnu duhovnu pripravu, predvodio je apostolski upravitelj Križevačke eparhije mons. Milan Stipić, a na slavlju je propovijedao mons. Đuro Hranić, đakovačko-osječki nadbiskup metropolit.

Svečanost je počela procesijom uz davanje i ulaznom pjesmom pri dolasku na slavljenički urešen prostor dvorišta samostana Krista Kralja, dok su vasilijanke (bazilijanke) s provincijalnom poglavaricom s. Darijom Finom predvodile liturgijsko pjevanje. Uvodeći u homiliju nadbiskup Hranić čestitao je jubilej: „Od srca vam u svoje ime, u ime Đakovačko-osječke nadbiskupije, svećenika, redovnika i redovnica, svih vjernika latinskoga obreda, čestitam stoljetnicu postojanja i zahvaljujem za vašu blagotvornu evangelizacijsku prisutnost među nama, za odgojno-obrazovno i pastoralno-katehetsko djelovanje te za svjedočanstvo posve-

ćenoga života u potpunom predanju Kristu Gospodinu i njegovoj Crkvi po svetim redovničkim zavjetima poslušnosti, siromaštva i čistoće, ovdje u vašem provincijalnom sjedištu i u Župi Krista Kralja istočnoga obreda u Osijeku, te u Vukovaru, Slavonskom Brodu, Mikluševcima, Petrovcima, Zagrebu, Šidu te u župama Bosanskog vikarijata Križevačke eparhije. U vama, kao i u BDM, nije bilo straha da Bog bude na stvaran i na konkretan način prisutan u našem životu... Naša zahvala ima osobno i zajedničko obilježje. Veličamo Gospodina ne samo osobno, nego i kao pripadnici velike obitelji Katoličke, odnosno sveopće Crkve, u kojoj, kako vidimo, ima mjesta i za zapadni i za istočni obred, za sve kulture, jezike i za sve narode.“

Redovnički poziv uči odustajanju od sebičnih interesa

Nadbiskup je u homiliji razložio osobnu i društvenu dimenziju grijeha te naglasio kako je grijeh uvijek samoučilački čin. „Grijeh ne ugrožava Boga, nego čovjeka grešnika, ali i naše bližnje. Jer kad odbacimo Boga, tada mi ljudi počinjemo odlučivati što je dobro, a što je zlo. Dobro je ono što je nama dobro, što ide u prilog našim interesima, a zlo je ono što nam se protivi. Tako naš grijeh nije samo

pitanje našeg odnosa s Bogom, nego naš grijeh pogađa i druge, ima društvenu dimenziju...“, rekao je među ostalim nadbiskup.

„Stalno slušamo ljude oko nas koji nam na ovaj i onaj način govore: ‘Bog, njegova riječ, Božje zapovijedi, Crkva, glas Crkve u javnosti, religija – pa to je ono što ugrožava suvremeno društvo, što ne pripada modernoj laičkoj državi. Zato s tim van iz javnoga života, to nam ne treba. Zakon o braku i obitelji, o pobačaju, o posvojenju djece, o bioetičkim, pravnim i raznim socijalnim pitanjima!’ – Pa neće nam valjda Crkva i Kaptol pisati zakone!’ Draga braćo i sestre, to je bila i ostaje napast svih generacija ljudi, a ne samo današnjega čovjeka i raskršćanjenoga društva. Toga uvijek ima i bit će. I ne trebamo se zbog toga uznemiravati niti protiv toga boriti“, dodao je nadbiskup Hranić.

Podsjećajući na današnju proslavu, nadbiskup je kazao: „Danas smo ovdje da bismo od sestara vasilijanki i iz povijesti njihova Reda i Provincije učili da se Boga ne trebamo bojati te da vjera u njega zahtijeva poniznost, obraćenje, odustajanje od sebe i od sebičnih interesa. Tu smo da bismo od BDM, ohrabreni izborom redovničkih zavjeta i potpunim osobnim predanjem sestara Bogu i Crkvi,

postali svjesni da Bog, i onda kad je zahtijevan, nije nikakva prijetnja, niti čovjekov rival. I da bismo poput njih, poslušni poticajima sv. Pavla, Bogu dopustili da uđe i u naš život; da nam zasljetli Krist te da se napunimo njegovim Svetim Duhom. Tu smo kako bismo, gledajući Bogu posvećeni život sestara vasilijanki, shvatili da zapravo 'ne postoji ništa ljepše nego (poput njih) biti dotaknut Evanđeljem, Kristom; da ne postoji ništa ljepše nego poznavati Isusa i pripovijati drugima prijateljstvo s njime'. Identitet i postojanje jedne Bogu posvećene osobe ne možemo razumjeti bez Boga. Samim svojim postojanjem svojim redovničkim odijelom i svojim redovničkim zavjetima svaka je redovnica, zato, crkveni toranj koji našu misao i srce usmjerava prema Bogu. Bogu posvećene osobe su najzdraviji, najkvalitetniji i najvjerniji dio Crkve koji živi svoju krsnu pripadnost Bogu i poziv na svetost. One su samo srce Crkve.“

„Bog vas blagoslovio brojem i svetošću, čuvao na mnogaja ljeta“

Promišljajući o redovničkim zavjetima, nadbiskup je rekao: „Bogu posvećeni život i redovnički zavjet poslušnosti, življen u predanju i ljubavi prema Bogu, Crkvi, svom narodu i vlastitoj redovničkoj zajednici, istinsko je svjedočanstvo prihvaćanja odgovornosti, izazova života i darivanja u ljubavi; i kao takav istinska snaga Crkve te izazov za širu društvenu sredinu. Redovnički zavjeti pokazuju ljudsku i kršćansku zrelost i vjerodostojnost jedne osobe te već sada predstavljaju ostvarenje buduće eshatološke pripadnosti Bogu i njegova sveopćeg gospodstva... Svojim zavjetima vi, drage sestre, izgonite zloduh egoizma, sebičnosti, traženja sebe, svojih prava, svoje komotnosti i svojih užitaka te gradite novo društvo i novi svijet. Zato smo danas oko vas da bismo vas podržali i usvojili vrjednute koje vi živite i svjedočite, da bismo si posvijestili da Bog treba imati važno, štoviše središnje mjesto i u našem životu, te da bismo mogli – poput vas – biti zdrava svjedočka manjina i zdrava kršćanska alternativa.“ Svoju homiliju nadbiskup je zaključio čestitkom: „Neka vas dragi Bog, drage sestre, blagoslovi brojem i svetošću i neka vas čuva još stotinama godina među nama na dobrobit Crkve te ukrajinskog, hrvatskog i svih drugih naroda. Na mnogaja ljeta!“

Na poslijetku liturgije predvoditelj Stipić pozvao je slavljenice na obnovu zavjeta, pročitao apostolski blagoslov Svetoga Oca pape Franje upućen 4. ožujka 2020. iz Vatikana sestrarima u povodu 100. obljetnice osnutka te čestitao na jubileju zahvalivši vasilijankama i posebice nadbiskupu Hraniću za zajedništvo, potporu i suradnju s Đakovačko-osječkom nadbiskupijom koja, istaknuo je, može biti primjer drugim biskupijama. Liturgiju su suslavili grkokatolički svećenici: preč. Nikola Stupjak, preč. Roman Stupjak, o. Ljubomir Sturko i o. Mihajlo Simunović

i rimokatolički svećenici i redovnici: vlč. Drago Marković, preč. Ivan Jurić, vlč. Robert Farkaš, vlč. Domagoj Vidaković, fra Martin Dretvić i fra Zoltan Dukai.

Slavlje je uveličala izložba fotografija o povijesti Provincije i posvećenom životu vasilijanki te prigodni program uz vodstvo s. Teodozije Mostepanjuk. U programu su sudjelovali: Mihajlo Krajnik izvevši „Ave Mariju“ na pavortu, Hana Pešo i obitelj Žagar, dok je s. Anastazija Pitka sudjelovala u organizaciji slavlja.

Sabrane je zahvalno pozdravio o. Ljubomir Sturko, župnik grkokatoličke župe Krista Kralja u Osijeku: „Služiti Kristu Kralju koji svoje prijestolje ima na križu s kojeg šalje svijetu poruku da Bog ljubi čovjeka i da za svakoga – pa i grješnog razbojnika daje život, činile su i čine naše sestre. Poslanje je to i svećenika, biskupa, časnih sestara pa i svakog vjernika. Samo radošću ispunjeni možemo prenijeti, javljati braći i sestrama, da je Krist raspeti živ, među nama... Neka nas i u ovom vremenu nadahnjuju isti ideali u služenju kao

što su ih živjele prve sestre koje su Božjom voljom došle na ova područja. I danas, nakon sto godina djelovanja, u Osijeku ima onih kojima je potrebna pomoć, zaštita, komadić kruha i čaša vode. Otvorimo oči srca i duše kako bi ih Isusovim primjerom, primjerima naših revnih pastira i mnogih sestara: vidjeli, uzljubili i poslužili.“

Slavljeničko zajedništvo s brojnim svećenicima, redovnicama i redovnicima, vjernicima i gostima podijelio je ukrajinski veleposlanik u Hrvatskoj Vasilj Kirilič (Vasyly Kyrlyč) pribivajući sa suprugom liturgiji te je naposljetku pozdravio sestre i braću u Kristu čestitajući vasilijankama stoljetni jubilej radosnoga služenja Gospodinu i ljudima. Provincija sv. ark. Mihaela danas broji 23 redovnice, dok devet sestara stalno boravi na osječkoj adresi.

Nevenka Špoljarić
Đakovačko-osječka nadbiskupija

ПРОВІНЦІЯ СВЯТОГО АРХАНГЕЛА МИХАЙЛА СЕСТЕР ЧСВВ: НАРИСИ З ІСТОРІЇ

2020 року Сестри Василіянки Провінції святого архангела Михаїла (Осієк, Хорватія) відзначають століття свого перебування на цих теренах. З цієї нагоди пропонуємо серію публікацій про історію сестер, яка тісно пов'язана з історією місцевої Церкви і народу.

ЧАСТИНА 1. КРИЖЕВЦІ

Активізація чернечого життя в Крижевецькій єпархії припадає на початок 20 століття: 1906 року до Крижевців на запрошення єпископа Юлія Дрогобецького приходять перші сестри служебниці, а 1915 року - сестри василіянки. 1

26 серпня 1915 року сестри василіянки зі Словітського монастиря в Галичині 2 (м. Йосифа Поврозницька, с. Августина Смічиклас, с. Марія Смічиклас, с. Віра Провчі, с. Надія Сабо, с. Алойзія Ерделі, с. Даниїла Смічиклас, с. Магдалина Абодич, с. Панкратія Музика) і діти, якими вони опікувались, прибули до міста Крижевці (сьогодні Хорватія). Ось що говорять про це перші сторінки монастирської хроніки:

р. 1915. 26. VIII. В часах, коли лютуєш страшна, загально середноевропейська війна і пануючі всіх держав розсилають свої війська на різні позиції, посилає Господ наш Предобрий Ісус Христос своє мале стадо з тихої Словітської обители до Крижовця, понеже воєнна небезпека еще не минула і можна було сподіватися, що щохвиля верне неприять, тому вислали нас Високопреподобна Мати Настоятелька Анна Теодорович зі Словіти, щоби охоронити від небезпеки воєнної.

В часі подорожи зазнавали ми різних прикrostий, котрих не мож було оминуту в часі воєнним, та ласкою Божою прибули сестри і діти щасливі до Крижевця 26 VIII. 1915. р. Рано около ½ 9 в четвер, то ж були в дорозі чотири дні і 3 ночі.

10 жовтня 1915 року сестри з дітьми з дому о. Шаятовича оселяються у конвікті «Юліанеум». Оскільки війна не вщухала і надій на повернення до Словіти найближ-

чим часом не було, з початку вересня деякі діти-вихованці сестер йдуть на навчання в місцеву школу, а інші вчать вдома. Продовжують свої студії і шестеро сестер.

З перших днів дбайливим матеріальним і духовним опікуном сестер став владика Діонісій Няраді (1874-1940), єпископ-помічник (1914-1920), а згодом ординарій (1920-1940) Крижевецької єпархії: він упорядкував будинок конвікту з каплицею, читав шкільні лекції для дітей і сестер, щотижня давав сестрам духовні науки і відправляв суплікацію. Тому сторінки монастирської хроніки рясніють словами вдячності Преосвященному Няраді, а також отцю Шаятовичу, сповіднику і духовному провіднику спільноти.

1917 рік приносить зміни у житті Крижевецького монастиря. Сестри Надія Сабо, Алойзія Ерделі й Даниїла Смічиклас померли від невиліковної хвороби, чотири сестри (м. Йосифа, с. Августина, с. Віра і с. Магдалина) виїхали в Україну. З попередніх сестер залишилися лише с. Марія Смічиклас і с. Митрофана Гладка. Мати Марія Должицька у своїх спогадах пише:

В 1917 році Митр. Шептицький вернув з неволі і був на свято Воздвиження Чесного Хреста в Словіті. На це свято прибув також Преосв. Няраді до Словіти. Там оба Єпископи постановили упорядкувати монастир, зачатий з початком війни в Югославії. До того плану назначили Мати Анну Теодорович і дві Сестри, котрі могли зголоситися самі. Митрополит Шептицький дуже радо дозволив мені їхати до Югославії до помочи М. Анні... До Югославії виїхали ми в жовтні 1917 року: Мати Анна яко настоятелька, я яко заступниця

і Сестра Йоанна, роджена в Югославії (в укр. родині)». 4

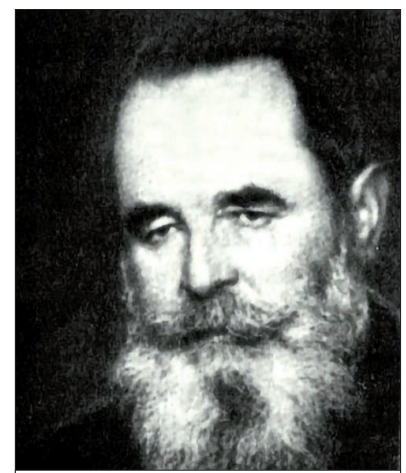
2 листопада 1917 року мати Анна Теодорович, с. Марія Должицька і с. Юліта Бойчук приїхали в Крижевці. На той час тут було дванадцять дітей, помешкання було в поганому стані через вологість. Мати Анна облаштовує клявзуру, переносить каплицю. Урочисте перенесення і посвячення каплиці та клявзури відбулося 9 грудня 1917 року.

У складний воєнний і революційний час сестри з надією дивляться в майбутнє і виношують плани про відкриття новіціату для виховання нових членів. Тому великою радістю для них стає вістка 15 червня 1920 року, що Святіший Отець Венедикт XV вислав їм допомогу на будівництво дому. Владика Няраді запропонував сестрам для новіціату і сиротинця свою єпископську літню резиденцію в Шіді, щоб таким чином врятувати її від державної конфіскації. Останні дні у стінах Крижевецького монастиря, з 24 по 29 серпня 1920 року, сестри василіянки проводять у чотириденній духовній віднові під проводом Преосвященного (далі буде).

с. Теодозія Мостепанюк ЧСВВ

Мати Анна Теодорович.

Няраді, єпископ Крижевецької єпархії

1 Юрій ДЖУДЖАР, Католицька Церква візантійсько-слов'янського обряду в Югославії, Рим, 1986, 90.

2 Тепер Золочівський район Львівської області

3 Кроніка Дому С.С. Василіян в Крижавці 1915-1920, с. 1-2.

4 с. Серафима САЛО, ЧСВВ, Провінція Пресвятої Тройці Сестер Чину святого Василя Великого: нариси з історії, Львів, 2010, с. 22.

PRVA PRIČEST U ŽUPI UZVIŠENJA SVETOG KRIŽA U SLAVONSKOM BRODU

U Bukovlju, najstarijoj ukrajinskoj grkokatoličkoj crkvi u Hrvatskoj, unatoč izvanrednom stanju radi bolesti uzrokovane novim korona virusom (SARS-CoV-2), u petu nedjelju po Duhovima, točnije, 5. srpnja 2020. godine, svečano je podijeljena prva sveta pričest uz prisustvo roditelja i rodbine te ostalih vjernika za dvoje prvopričesnika: Emu i Alena. Sveta pričest je jedan od sedam svetih sakramenta, te zajedno sa krštenjem i potvrdom čini takozvane sakramente inicijacije. Sveta pričest je sakrament u kojemu pod prilikama kruha i vina primamo pravo tijelo i pravu krv Isusa Krista. Taj je sakrament ustanovio Krist Gospodin na Posljednjoj večeri. Osim sakramenta svete pričesti ili euharistije, Isus je tada ustanovio i sakrament svetog Reda.

Liturgiju i podjelu prve svete pričesti predvodio je župnik župe Uzvišenja svetog Križa, o. Aleksandar Hmilj. Treba napomenuti da se bogoslužja u crkvi u Bukovlju održavaju radi toga što se crkva u Slavonskom Brodu renovira u sklopu izgradnje župnog stana sa pastoralnom dvoranom, tako da vjernici do završetka radova privremeno moraju dolaziti u Bukovlje.

Nakon završetka liturgije, prvopričesnici su od župnika dobili poklon koji će ih podsjećati na ovaj, za njih veoma značajan događaj. Poslije fotografiranja, zajedno sa rodbinom i vjernicima su se družili uz razgovor i okrjepu pridržavajući se uputa Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske.

Nikola Zastrižni

BLAGDAN PREOBRAŽENJA GOSPODINOVOG U OSIJEKU

Nakon svete liturgije o. Sturko blagoslovio voće

Grkokatolički vjernici u svojoj župnoj crkvi Krista Kralja, u Osijeku, u Wilsonovoj ulici, proslavili su blagdan Preobraženja Gospoda našega Isusa Krista liturgijom sv. Ivana Zlatoustog i tradicionalnim blagoslovom voća. Svetu misu služio je o. Ljubomir Sturko.

Posrijedi je blagdan koji slave i većinski rimokatolici, a riječ je o uspomeni na čudesni događaj Isusovog preobraženja na gori Tabor, zabilježen u Novom zavjetu. Objašnjavajući nam što to Crkva slavi na blagdan Preobraženja, otac Sturko istaknuo je kako je Krist na taj način svojim učenicima Petru, Ivanu i Jakovu posvjedočio svoju božansku bit.

Zapadna Crkva slavi ovaj blagdan od 1457. godine u znak kršćan-

ske pobjede nad Turcima kod Nándorfehérvára (danas Beograd).

Nakon svete liturgije obavljen je blagoslov prvina plodova što je navještaj nadolazeće jeseni.

D.C. Glas Slavonije, 6. kolovoza, 2020.

IKONA SE „VRATILA“ KUĆI

Utorak, 4. kolovoza 2020. godine župnik župe Uzvišenja svetog Križa o. Aleksandar Hmilj i član Crkvenog odbora i pisac ovih redaka preuzeli su restauriranu ikonu Bogorodice sa Isusom u selu Gornji Crnogovci kod Nove Gradiške od gospodina Franje Mrnjca, restauratora, rezbara, pozlatara i konzervatora koji je svoj radni vijek - dvadeset i dvije godine odradio u Restauratorskom zavodu u Zagrebu, potom je bio samostalni obrtnik a u mirovini se vratio u Gornje Crnogovce, odakle vuče i svoje korijene. Još je dobrog zdravlja pa sukladno svojim mogućnostima radi na restauraciji sakralne umjetnosti.

Ikona je bila pohranjena u kapelici sestara reda sv. Bazilija Velikog iz Slavonskog Broda do dana čašćenja Gospe Brze pomoći 8. kolovoza 2020. godine u istoimenom Gospinom svetištu u Slavonskom Brodu, kada je prevezena u svetište i postavljena na istaknuto mjesto. Toga „osmoga“ u mjesecu kolovozu održano je središnje hodočasničko slavlje – grkokatolička božanska liturgija sv. Ivana Zlatoustoga koju je predvodio apostolski administrator Križevačke eparhije mons. Milan Stipić. Koncelebrirali su katedralni župnik župe Presvete Trojice u Križevcima o. Mihajlo Simunović, slavonski dekan i župnik grkokatoličke župe u Kaniži o. Nikola Stupjak, župnik brodske grkokatoličke

župe Uzvišenja sv. Križa o. Aleksandar Hmilj, župnik grkokatoličke župe Piškorevci o. Igor Sikora te župnik slavonskobrodske rimokatoličke župe sv. Leopolda Mandića Robert Farkaš, biritualac.

Kako je prije liturgije mons. Stipić, uz molitveni obred blagoslova i akatist Presvetoj Bogorodici, (jedan od najstarijih kršćanskih himana posvećenih Bogorodici s ciljem zaštite i obrane bilo kršćanskih ili duhovnih vrednota) koji su pjevali župnik brodske grkokatoličke župe Uzvišenja sv. Križa o. Aleksandar Hmilj, i đakovački bogoslov Bruno Diklić uz pratnju sestara reda sv. Bazilija Velikog iz Slavonskog Broda, blagoslovio drvenu ikonu Presvete Bogorodice iz 18. stoljeća, a koju su Ukrajinci donijeli sa sobom došavši u ove krajeve. Mons. Stipić je u svojoj homiliji zahvalio domaćem, grkokatoličkom, župniku o. Aleksandru Hmilju i njegovim župljanima što su svojim darovima uspjeli podmiriti trošak restauriranja ikone koja će u budućnosti krasiti župnu crkvu Uzvišenja svetoga Križa čija je obnova u tijeku. Nadalje, mons. Stipić je naglasio da je ova ikona svjedok da su naši grkokatolici oduvijek bili veliki štovatelji Presvete Bogorodice i zato su radosno prigrlili i zavoljeli ovo svetište Gospe Brze Pomoći te oduvijek dolaze na molitvu i na zagovor Presvetoj Bogorodici na ovo sveto mjesto. „Stoga me,“ rekao je, „raduje naša današnja liturgija, jer smo na ovaj način mi grkokatolici željeli pokloniti vama kao dar naše duhovne ljubavi ono najdragocjenije što imamo, a to je služenje euharistije. S druge strane dobili smo dar ljubavi i zajedništva, koji dolaze od naše braće rimokatolika s kojima zajedno živimo i dijelimo svakodnevicu.“

Domaći župnik Ivan Lenić zahvalio je mons. Stipiću, koji drugu godinu predvodi središnje slavlje „osmoga“ u kolovozu, te iskazao svoju želju da to postane tradicija. Zahvalio je i grkokatoličkim svećenicima koji su redovito svakoga hodočasničkog dana na raspolaganju vjernicima za ispovijed.

Na kraju mise slijedila je, po tradiciji, procesija od pastoralnog centra i ophod oko župne crkve koji je završio svečanim blagoslovom ispred crkve. Slavlje je pjevanjem animirao zbor brodske grkokatoličke župe Uzvišenja svetoga Križa i sestara reda sv. Bazilija Velikog iz Slavonskog Broda. U znak solidarnosti sva je milostinja na toj liturgiji namijenjena za izgradnju pastoralnoga centra brodske grkokatoličke župe Uzvišenja svetoga Križa i obnovu crkve.

Nikola Zastrižni

U svetištu

Procesija

Članovi zbora

PROSLAVA VELIKE GOSPE U BRODSKOM VINOGRORJU

U parku ispred crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u Brodskom Vinogorju, koja je 2019. godine proslavila svoj srebrni jubilej, 25 godina djelovanja, trajala je devetnica koja je započela u četvrtak, 6. kolovoza i trajala do petka, 14. kolovoza 2020. godine. U sklopu duhovnog programa pripreme za obilježavanje blagdana Velike Gospe 15. kolovoza, u nedjelju 9. 8. 2020. slavljena je grkokatolička liturgija sv. Ivana Zlatoustog koju je predvodio preč. Nikola Stupjak, župnik župe Rođenja presvete Bogorodice u Kaniži, dekan slavonski, uz susluženje o. Aleksandara Hmilja, župnika župe Uzvišenja časnoga Križa u Slavonskom Brodu. Liturgiji su prisustvovali, pored velikog broja vjernika ove rimokatoličke župe u Brodskom Vinogorju i župljani župe Rođenja presvete Bogorodice iz Kaniže i župe Uzvišenja časnoga Križa u Slavonskom Brodu.

Nadahnutu homiliju je izrekao preč. Nikola Stupjak. Podjele svete pričesti bila je pod obje prilike (kruha i vina). Po završetku svete liturgije vjernici su u procesiji došli do Gospina kipa u crkvi i tu zajedno molili molitvu predanja Gospi.

Na kraju su domaćini, župljani župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Brodskom Vinogorju svoje goste pozvali na domjenak i druženje uz pridržavanje epidemioloških mjera vezanih uz bolest COVID-19.

Nikola Zastrižni

ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЄ

о. Любомир Стурко благословив корзини з плодами землі

Християни Східного і Західного обрядів святкують у серпні празник Преображення Господнього - Спаса. Свято Преображення Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа відзначаємо за Григоріянським календарем 6 серпня, а за Юліанським 19 серпня. Свято Преображення Східна Церква святкує з IV сторіччя і захищувала його до дванадцяти заповіданих свят. Припадає Преображення на Успенський піст або Спасівку. У календар Західної Церкви це свято було введено папою Калікстом III у 1457 році. У традиції Вірменської Церкви свято Преображення включене до великоднього циклу, є рухомим і святкується в сьому неділю після П'ятдесятниці.

Усі три синоптичних Євангелія містять подібні описи Преображення - Перетворення Господнього: Матвій 17:1; Марко 9:2; Лука 9:28. Відкривши учням, що він мусить страждати, бути вбитим і на третій день воскреснути, Христос повів трьох апостолів — Петра, Якова й Івана на гору Тавор і преобразився перед ними: обличчя Його засіяло, як сонце, одяг зробився білим, як сніг. Преображення Христове супроводжувалося з'явою старозавітних пророків Мойсея й Іллі, які говорили з Ісусом про Його близький відхід. Усіх їх присутніх осінило світло велике, і вони почули голос: «Це Син Мій Улюблений, що Його

Я вподобав. Його слухайтеся!» Це початок шляху на Голготу, який походить через Тавор - своєрідну оазу Божої ласки і присутності! «Добре нам тут бути!» Але

мусимо іти далі за Христом! До Голготи. На Таворі, почерпнути води живої, наповнити батареї, щоби на Голготі усе витримати і дійти до Воскресіння!

Святкуванням Преображення Церква сповідує поєднання у Христі двох начал — людського і Божого. Преображення є поява Сина при свідченні Отця в Духові Святому, тобто одкровення всіх іпостасей Святої Трійці. Преображення полягало не у зміні Божественної природи Христа, але у з'яві Його Божества у природі людській. Відповідно до Івана Золотоустого, Преображення відбулося, бо Христос хотів показати нам майбутнє преображення нашого єства

і майбутнє своє пришествя на хмарах у славі з ангелами».

Свято Преображення Господнього, як ми згадали вище, існувало вже в IV ст., про що свідчать повчання і слова Єфрема Сіріна й Івана Золотоустого. Мати Костянтина Великого, свята рівноапостольна Єлена, побудувала на горі Тавор храм на честь Преображення, який був зруйнований у XII ст. Піснеспіви на честь свята були написані Іоанном Дамаскином і Космою Маюмським (VIII ст.). Від VI ст. це свято урочисто святкується у Східній Церкві під назвою «Господнього Преображення». Цікаво, що спочатку Преображення святковано в місяці лютому. Однак тому, що це радісне свято звичайно випадало у часі Великого Посту, а це було незгідне з духом посту й покути, то його перенесено на день 6 серпня (19 серпня за новим стилем). Свято прижилося далеко не зразу і не скрізь.

Першими його запровадили в себе східні церкви, з'єднавши з місцевими дохристиянськими святами, присвяченими збиранню врожаю. Мабуть, звідти традиція приносити до церкви плоди (яблука, виноград, груші, сливки - усе, що вродила земля, а Бог дав дозріти) на благословення і посвяту.

На Заході свято ще в XII ст. не було загальним. Його заснував у 1457 році папа Каліст III, установивши тоді ж богослужбовий чин.

Літургійні піснеспіви під час літургії на Свято Преображення Господнього прославляють Господа:

ТРОПАР, глас 7: Преобразився Ти на горі, Христе Боже, показавши учням Твоїм славу Твою за їх спроможністю. Нехай засіє і нам, грішним, світло Твоє повсякчасне, молитвами Богородиці, Світлодавче, слава Тобі.

КОНДАК, глас 7: На горі преобразився Ти і, скільки змогли, ученики Твої славу Твою, Христе Боже, бачили, щоб, коли побачать, як Тебе розпинають,

страдання зрозуміли добровільне, а світові проповідать, що Ти еси воістину Отче сяяння.

В Україні і на поселеннях дуже багаті народні традиції на свято Преображення. Народними назвами цього свята є Спас, Другий Спас або Яблучний Спас.

Крім яблук, у цей день до церкви приносять святити й інші плоди врожаю:

горох, картоплю, огірки, жито, ячмінь тощо. Все це священик повинен після літургії благословити і прочитати над ним молитву, за що вдячні прихожани наділяють його так званими начатками — потроху від кожного сорту з принесених плодів. Освячення у цей день винограду і різних фруктів та овочів символізує розквіт і плодючість усього створеного у безкінечному царстві життя.

У давнину в день Преображення Господнього існував звичай наділяти плодами бідних та вбогих; звичаю цього дотримувалися так суворо, що коли дізнавалися про когось, хто не зробив цього доброго діла, таку людину вважали невартою уваги і припиняли з нею спілкуватися. Звичай наділяти бідних плодами садів та городів був колись мірою християнської моралі.

Цікаво також, що в давнину до Спаса правовірні селяни не їли садовини, бо це вважалося за великий гріх. Якщо ж все-таки хто-небудь не втримається і з'їсть яблучко до Спаса, відпокутувати цей гріх можна було тільки тим, що сорок днів після Спаса не їсти жодного яблука. Особливо суворо дотримувалися цього правила ті, у кого вмерли діти-немовлята. Існувало повір'я, що «на тому світі» ростуть срібні дерева з золотими яблучками. Золоте яблучко дають лише тим дітям, чії батьки дотримувалися звичаю не їсти яблук до Другого Спаса - до Преображення. (Перший Спас - маковий, на братів Макавеїв.)

Другий Спас — це також день поминання померлих родичів. За народним віруванням, це третій вихід померлих на світ у весняно-літньому сезоні: (перший — у Страсний Четвер, другий — на Зелені Свята). Для господарів свято символізує закінчення жнив та завершення літа. Цього дня примічали погоду.

Якщо день сонячний та безхмарний — осінь буде сухою. Якщо дощовий — мокрою.

Ясний день віщує морозну і заметільну зиму.

Яка погода на Спаса — такою буде і Покрова (14 жовтня). У деяких місцях України в цей час могли вже почина-

тися приморозки, тому й кажуть: «Прийшов Спас, держи рукавиці про запас!».

За народним звичаєм до Спаса не їли яблук. Зі святом Спаса пов'язані різні обжинкові обряди: святять у церкві обжинкові вінки.

До церкви несли святити квіти, мак, вірячи, що обсищення свяченим маком перешкоджає злим силам. Після посвяти квіти й голівки маку кладуть за Іконами, де вони зберігаються до весни. Весною мак розсівають по городі, а сухі квіти на Благовіщення вплітали до своїх кіс, — «щоб не випадало з голови волосся».

У свято Преображення за древнім звичаєм відбувається освячення перших плодів (злаки, виноград чи яблука). Тому в народі цей день називають другим, або яблучним спасом. Свято Преображення обрано для благословення плодів, бо в Єрусалимі саме в ту пору дозрівав виноград, який, власне, і прийнято освячувати в цей день. Церква, благословляючи принесені плоди, утверджує думку про те, що в ній, як у суспільстві священному, все — від людини до рослини — повинно бути присвячене Богу як Його творіння.

Приказки і прикмети:

Прийшов Спас — пішло літо від нас.

Після другого Спаса — дощ хлібогній.

Якщо антонівка вродила — наступного року хліб уродить.

Із Спаса — Преображення погода преображається.

Прийшов другий Спас — бери рукавиці про запас.

Минув Спас — держи кожух про запас.

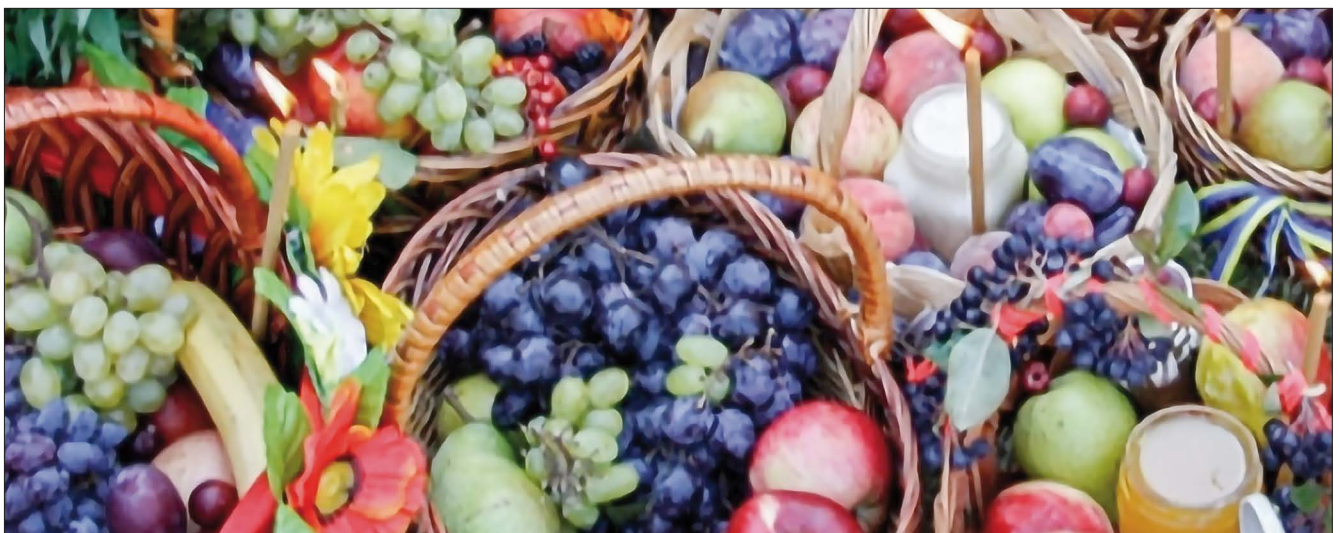
Як прийде Спас, комарам урветься бас,

а як прийде Пречиста (28 серпня) — забере їх нечиста.

Якщо на Спаса нема дощу, то це прикмета, що буде гарна суха осінь. Дощів небагато буде.

Якщо на Спаса йде дощ, січень наступного року буде сніжний, якщо жарко — січень морозяний.

Підготувала Наталія Томків

**AKTIVNOSTI UKPD „TARAS ŠEVČENKO“
KANIŽA TIJEKOM LJETA 2020.**

Nakon aktivne promocije ukrajinske kulture i redovitih proba u početku godine, pojava COVIDA-a 19 uništila je planirane nastupe Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Taras Ševčenko“ iz Kaniže.

Članovi Društva morali su prekinuti s probama i nastupima sredinom ožujka zbog čega su ostali zatečeni, razočarani i nesvjesni situacije u kojoj su se našli.

Već početkom lipnja počeli su ponovno održavati probe i na oduševljenje svih članova Udruge nakon tri mjeseca stanke imali su prvi nastup 21. lipnja na V. ukrajinskom festivalu pjesme, glazbe, plesa i likovne umjetnosti u Rijeci. Na oduševljenje gledatelja, starija plesna skupina „Melanka“ izvela je veseli ukrajinski ples „Mi Ukrajinci“ dok je Andrej Has uspješno vodio program Festivala u Rijeci.

Zbog pandemije COVID-a 19 na koncertu su sudjelovali samo izvođači iz Hrvatske.

Sljedeći nastup članovi UKPD „Taras Ševčenko“ iz Kaniže ostvarili su 28. lipnja 2020. godine u Vukovaru na manifestaciji „Dani ukrajinske kulture u Vukovaru“. Mladi plesači iz Kaniže oduševili su publiku izvedbom ukrajinskih plesova „Ukrajinska polka“ i „Povzunec“.

Osim sudjelovanja na koncertima kulturno-umjetničkog stvaralaštva, predstavnici Udruge aktivni su i na polju društveno-političkih zbivanja. Aktivan član Udruge i voditelj starije plesne skupine, magistar ekonomije Mario Has ove godine je izabran na funkciju predsjednika Vijeća ukrajinske nacionalne manjine Općine Bebrina na što je Udruga iznimno ponosna. Mario Has se 2. kolovoza 2020. godine pridružio obilježavanju Međunarodnog dana sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu koje je održano u Ušticu pokraj Jasenovca. Mario Has je položio vijenac u spomen na žrtve u ime Vijeća ukrajinske nacionalne manjine Općine Bebrina i svih Ukrajinaca i stanovnika općine Bebrina.

Članovi UKPD „Taras Ševčenko“ Kaniža održali su nekoliko proba a potom napravili stanku do početka nove školske godine u iščekivanju novih nastupa i novih druženja.

Mirjana Has

**UKPD „UKRAJINA“ SLAVONSKI BROD –
SNIMANJE TV PRILOGA ZA „PRIZMU“**

24. lipnja 2020. godine ekipa Hrvatske radiotelevizije boravila je u Slavonskom Brodu, u Radničkom domu, sjedištu Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ukrajina“ gdje su za potrebe multinacionalnog magazina HTV „Prizma“ snimali prilog o radu svih sekcija Udruge.

„Prizma“ se emitira od 1993. i do 2010. godine je bila jedina emisija HTV (potom i „Manjinski mozaik“) koja se sustavno bavila problemima ostvarivanja prava manjina u Hrvatskoj, od kulturne autonomije, nacionalne baštine, informiranja, obrazovanja na materinskim jezicima te službene uporabe jezika i pisma do participacije u vlasti. Promiče toleranciju i razumijevanje prema drugima i drugačijima, obrađuje teme suočavanja s prošlošću, podržava očuvanje i razvoj manjinskog identiteta inzistirajući na jezicima manjina te specifičnostima svake od 22 nacionalne manjine u zemlji.

Snimljeno je mnogo materijala u kojima je predstavljena Udruga u svoj svojoj veličini i značenju. Predstavljeni su čelnici i voditelji sekcija, cjelokupni folklorni ansambl, mješoviti pjevački zbor, glazbena, likovna i recitatorska sekcija a na kraju snimanja, za ekipu na čelu sa novinarkom Silvijom Trnčević, članovi Udruge priredili su tradicionalnu večeru sa ukrajinskim specijalitetima (pyrohy (varenyky), boršč, tartjuhe, kutja...) i naravno slavonskim specijalitetima (kulen, kobasica, šunka...).

Svi sudionici snimanja zajedno sa ekipom HTV su uživali, nakon dobro obavljenog posla u druženju, pjesmi i kušanju hrane koja je bila ponuđena na svečano ukrašenom stolu.

Prilog o Ukrajinskom kulturno-prosvjetnom društvu „Ukrajina“ Slavonski Brod bio je emitiran u Multinacionalnom magazinu HTV „Prizma“ u subotu, 11. srpnja 2020. godine.

Nikola Zastrižni

UKPD „IVAN FRANKO“ IZ VUKOVARA SUDJELOVALO U ONLINE FESTIVALU UKRAJINSKE KULTURE U SKADROVSKU

24. kolovoza 2020. godine u Ukrajini, u gradu Skadovsk Hersonske županije održan je Online festival ukrajinske kulture u kojemu su sudjelovali umjetnička društva Ukrajinske zajednice iz Kanade, SAD-a, Argentine, Australije, Hrvatske i drugih europskih država.

Organizator ovog kulturnog događaja bio je Skadovski regionalni Dom kulture „Taras Ševčenko“ s ciljem uspostave kontakata sa predstavnicima ukrajinskih zajednica diljem svijeta.

Ukrajinsku zajednicu Republike Hrvatske na ovom festivalu kulture predstavilo je Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ivan Franko“ iz Vukovara čiji su članovi pripremili i proslje-

dili organizatoru odgovarajuće materijale. U prezentaciji su dostavljeni: kratak opis djelatnosti Ukrajinske zajednice RH i UKPD-a, video uradak s ukrajinskom narodnom pjesmom u izvođenju zbora UKPD „Ivan Franko“ te video pozdrav u povodu Dana neovisnosti Ukrajine kojega su pripremili članovi dječje skupine „Sonečko“ ukrajinske udruge iz Vukovara.

U vrijeme pandemije korona virusa, uz pomoć modernih tehnologija moramo se prilagoditi i kreativno iskoristiti potencijale virtualnih mogućnosti za dostizanje naših ciljeva u očuvanju materinskog jezika i njegovanju nacionalne tradicije i kulture.

Tetjana Ramač

МІЖНАРОДНИЙ ОНЛАЙН-ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У СКАДОВСЬКУ

Участь в онлайн-фестивалі взяли члени УКПТ «Іван Франко» Вуковар

24 серпня 2020 року у місті Скадовськ Херсонської області (Україна) відбувся Міжнародний онлайн-фестиваль української культури за участю творчих колективів українських громад з Канади, США, Аргентини, Австралії та країн Європи.

Організатором культурного заходу був Комунальний заклад «Скадовський районний будинок культури ім. Шевченка», а мета фестивалю – налагодження контактів з представниками українських громад у діаспорі.

Українську громаду Республіки Хорватія на онлайн-фестивалі представило Українське культурно-просвітне товариство «Іван Франко» Вуковар, члени якого підготували і переслали на контактну адресу

організаторів заходу відповідні матеріали, а саме: короткий звіт про Українську громаду РХ, відомості про творчий шлях українського товариства у Вуковарі, яке вони представляють, відео художнього номеру - української народної пісні у виконанні хорового колективу товариства та відео-привітання з Днем Незалежності України, яке підготували члени дитячої групи «Сонечко» УКПТ «Іван Франко», збагативши його незабутніми віршами Володимира Сосюри «Любіть Україну».

В час, коли на планеті вирує коронавірус, на допомогу приходять сучасні технології, інтернетний та мобільний зв'язок. Віртуальна майстерня, до якої потрібно пристосуватися, дозволить креативно працювати над виконанням поставлених завдань, розвивати рідну мову, зберігати свої традиції і культуру.

Тетяна Рамач

AKTIVNOSTI UKPD „UKRAJINA“ SLAVONSKI BROD

Iako je kriza uzrokovana pandemi-
jom bolesti COVID-19 uz turizam i
ugostiteljstvo snažno pogodila i kulturna
događanja koja uvelike ovise o prisustvu
velikog broja publike i izvođača, Ukrajin-
sko kulturno-prosvjetno društvo „Ukrajina“
iz Slavonskog Broda je uspješno sudjelo-
valo u nekoliko veoma značajnih događa-
nja.

Prvo događanje u tijeku pandemije bio
je nastup na 5. festivalu ukrajinske pjesme,
glazbe, plesa i likovne umjetnosti koji je
održan u Rijeci 20. i 21. lipnja 2020. godine,
u Hrvatskoj čitaonici na Trsatu, preko puta
svetišta Majke Božje Trsatske.

Prvog dana, u sklopu festivala održano je
IV. međunarodno natjecanje „Ukrajinsko
solo pjevanje u Rijeci“ kada su ukrajinske
pjesme pjevali sudionici svih dobi. Festival
je i međunarodni, ali na žalost, ove godine
zbog bolesti COVID-19 sudjelovali su
samo domaći ukrajinski talenti i hrvatski
umjetnici zaljubljeni u ukrajinsku pjesmu,
a gosti iz Ukrajine nisu mogli doputovati
radi zatvorenih granica.

Ove godine sudionika na natjecanju solo
pjevanja iz Slavonskog Broda nije bilo ali
su se zato uspješno članovi ove Udruge
predstavili drugog dana, u nedjelju, kada
su riječku publiku oduševili svojim folklo-
rom, zbornim pjevanjem i prezentacijom
radova likovne sekcije.

Članovi UKPD „Ukrajina“ iz Slavon-
skog Broda su 21. i 22. lipnja bili smješteni
u autokampu „Medveja“ na Opatijskoj
rivijeri koji je smješten pored predivne
dugačke šljunčane plaže u zelenoj uvali
nedaleko Opatije, okružen mediteranskim
zelenilom u podnožju planine Učke gdje su
se družili, pripremali za nastup, kupali se
u moru i napunili „baterije“ za daljnji rad.

Još jedan uspješan koncert održan je u
Vukovaru u okviru manifestacije „Dani
ukrajinske kulture“ 28. lipnja 2020. godine
u Hrvatskom domu.

Vukovarskoj publici, pored ukrajinskih
udruga iz Lipovljana, Kaniže i domaćina
Vukovara i učenika OŠ Antuna Bauera

Vukovar, PŠ Petrovci koji izučavaju ukra-
jinski jezik po Modelu C, članovi brodske
ukrajinske Udruge su se predstavili veoma
zapaženim nastupom folklorne sekcije i
mješovitog pjevačkog zbora.

Radi pandemije izazvane bolešću
COVID-19 otkazana je tradicionalna
povorka sudionika u narodnim nošnjama
ulicama grada heroja, Vukovara.

Unatoč tome svi sudionici su se nakon
koncerta uz večeru družili, pjevali i plesali

uz „živu“ glazbu u restoranu pored Dunava.

Ovim uspješnim koncertom članovi
Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog druš-
tva „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda su
završili s aktivnostima te su otišli na zaslu-
ženi odmor do jeseni kada će se ponovno
okupiti i početi sa aktivnostima i probama
s ciljem ostvarivanja planiranog programa.

Nikola Zastržni

УКРАЇНЦІ В ОСІЄКУ ВІДЗНАЧИЛИ ДЕНЬ ДЕРЖАВНОГО ПРАПОРА УКРАЇНИ

Щороку, 23 серпня, Україна відзначає важливу подію – День Державного прапора України. Державний прапор – це один із державних символів України, її невід’ємний атрибут. Історія кожного національного прапора відображає столітні процеси розвитку держави.

Українці, які проживають за межами своєї Батьківщини, також не забувають про це важливе свято, що нагадує про незалежність, за яку боролися віками і продовжують боротися. Жовто-блакитне полотно, яке символізує безкрає пшеничне поле та чисте, мирне, блакитне небо, з великим тризубом всередині, з гордістю розгорнули українці в Осієку після Служби Божої в греко-католицькій каплиці сестер Василіянок.

Греко-католицький парох о. Любомир Стурко нагадав вірникам про величне свято, яке українці світу відзначають в великою повагою та наголосив, що в багатьох містах України розгорнуть стометрові жовто-блакитні прапори.

На жаль, в Україні і нині за цей прапор проливається кров захисників, які відстоюють свої кордони, борються за демократичне, європейське майбутнє своєї країни.

Свято Державного Прапора України встановлено указом Президента України Леоніда Кучми № 987/2004 «Про День Державного Прапора України» від 23.08.2004 року. Цей указ було доповнено Указом Президента України Віктора

Ющенка № 602/2009 «Про внесення змін до Указу Президента України від 23 серпня 2004 року N 987», яким було засновано підняття Прапора України у День Державного Прапора України.

Раніше День Державного Прапора святкувався тільки в Києві на муніципальному рівні. Столиця відзначала це свято 24 липня. Саме цього дня у 1990 році синьо-жовтий прапор було піднято над Київською мерією.

23 серпня 1991 року — після провалу путчу в Москві — група народних депутатів внесла синьо-жовтий український прапор у сесійний зал Верховної Ради. Освячення Національного прапора було проведено священиком УАПЦ Петром Бойком.

18 вересня 1991 року Президія Верховної Ради України своєю Постановою Про прапор України надала синьо-жовтому прапору статус офіційного прапора країни. З цього дня під цим прапором

починають зустрічати іноземних гостей, складати присягу військовослужбовці, працювати посольства України, він вивішується в ООН.

28 січня 1992 року Верховна Рада України прийняла постанову Про затвердження державним прапором України Національного прапора (хоча і далі діяла стара Конституція, де як державні описувалися символи колишньої УРСР). В ній зазначається: Державний Прапор України «являє собою прямокутне полотнище, яке складається з двох рівних за шириною горизонтально розташованих смуг: верхньої — синього кольору, нижньої — жовтого кольору, із співвідношенням ширини прапора до його довжини».

У 2009 році Президент України Віктор Ющенко вніс зміни до цього указу, заснувавши щорічну офіційну церемонію підняття прапора 23 серпня по всій Україні.

Олеся Мартинюк

ISTAKNUTA PREDSTAVNICA UKRAJINSKOG NARODNOG SLIKARSTVA KATERYNA BILOKUR U VIZIJI ĐURE VIDMAROVIĆA

Ukrajina je sastavna i velika tema stvaralaštva gospodina Đure Vidmarovića, književnika, povjesničara, društvenog, kulturnog djelatnika. Razlog tome nije samo u činjenici da je on bio izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Republike Hrvatske u razdoblju 1995. – 2000. godine. Bilo je i drugih veleposlanika, međutim, nije svaki ostao tako prožet Ukrajinom kao Đuro Vidmarović. On je doživio, shvatio, ostao je osupnut tom zemljom – kao čovjek, umjetnik, humanist, kršćanin. U stvaralačkom opusu pisca je niz knjiga, brojnih nastupa u tisku i drugim medijima – o njegovoj Ukrajini, o čemu smo imali prigodu pisati i ranije.

Jedan od smjerova zanimanja za Ukrajinu je slikarstvo u širokom dijapazonu – od poznatih akademskih umjetnika do predstavnika ukrajinske naive. Zanimanje za potonju je posve logično jer je upravo Hrvatska poznata bogatom naivom što kod ukrajinske javnosti nailazi na velike simpatije i nepresušni interes. Đuro Vidmarović prezentira poznavanje i analitički pristup istaknutoj predstavnici ukrajinskog narodnog slikarstva – čuvenoj Kateryni Bilokur. O tome govori u knjizi „Zagonetna Kateryna Bilokur. Kršćanski simboli u slikarstvu Kateryne Bilokur“. Izdanje je važno jer po prvi puta hrvatskoj javnosti otvara vrata prema velikom talentu narodne umjetnice čiji je rad postao poznat širom svijeta sve do ushićenja i zanimanja od strane velikih imena kakvim je slavni Pablo Picasso i drugi. Vidmarović ne samo da promovira tu umjetnicu, već daje i svoju zanimljivu interpretaciju, ističući kršćanski aspekt stvaralaštva Bilokur. Izdanje je dvojezično i tako pruža mogućnost ne samo hrvatskoj, već i ukrajinskoj javnosti upoznati originalnu viziju autora.

Već na samom početku Vidmarović govori o snažnim dojmovima koje je ostavilo na njega upoznavanje s radom umjetnice: „Promatrajući njezine radove, osjećao sam čudesan utjecaj transcendencije, onostranosti, božanske umjetničke iskre“, što je posebice neobično obzirom na društveni kontekst stvaralaštva – „u

paklu staljinističke strahovlade, u vremenu prevlasti Zloga!“. Autor kao izvor vidi kršćansko nadahnuće njezinih slika, što je vladajući režim bio nesposoban shvatiti, doživljavajući njezine radove kao „seljačku umjetnost“. Vidmarović razvija svoju tezu nudeći osnovne konture svog razumijevanja kao novog pristupa umjetničkome djelu Kateryne Bilokur. Autor kritički valorizira neke šablone u sovjetskom tumačenju umjetnice i naglašava na značaju njene pripadnosti upravo ukrajinskom narodu, etniji, svjetonazoru koji je bio na udaru boljševizma. U svijesti slikarice on izdvaja kršćanstvo kao dominantu. Autor naglašava potlačeni status ukrajinskog naroda što je buduća umjetnica doživljavala još u djetinjstvu, i posebice na značaju crkve u formiranju njene duhovnosti. Ne manji značaj imalo je razumijevanje pripadnosti svome narodu, ponajprije kroz stvaralaštvo Tarasa Ševčenka koji se pojavio kao Božji glas u porobljenom ukrajinskom narodu. Autor opaža činjenicu da se u okolnostima dominiranja ideoloških dogmi socrealizma s kultom partije i drugih idola u kulturi, mlada Bilokur nije predala toj nemani i ostala je izvan tih stega, odajući se svom umjetničkom porivu, oslobođenom od sovjetizma. U tome pisac vidi autoričinu molitvu Kristu i Blaženoj Djevici. Kateryna uspijeva preživjeti genocid nad ukrajinskim narodom – Gladomor 1930-ih, opstaje u drugom valu totalitarnog režima – nacističkom, srodnom sovjetskim represijama svojim patološkim antiukrajinstvom. Dolazi poslijeratni uspjeh, mada suzdržavan sovjetskim režimom, što je izraženo uzvikom Pabla Picassa: „Kad bi mi imali umjetnicu takve razine, upoznali bi s njome cijeli svijet!“.

Predstavivši životni put i stvaralaštvo slikarice, Vidmarović u drugom poglavlju razvija svoju tezu o kršćanskim simbolima u stvaralaštvu ukrajinske majstorice. Analizirajući njene radove, autor obrazlaže simboliku slikarstva Bilokur kao izraz povezanosti Boga i naroda, kao simboli Isusa Krista, Krvi Kristove, predočavajući kontekst iz Evanđelja po Marku, akcentira na značaju koloristike i drugih osobina slikarstva umjetnice. Autor vidi sakralno nadahnuće Kateryne Bilokur u nizu likova, elemenata kojima se prikazuje Zemaljski raj. Posve je logično da hrvatski pisac traži analogije u nacionalnoj naivi i vidi to u stvaralaštvu Ivana Rabuzina.

„Navedenim argumentima,“ zaključuje Đuro Vidmarović, „pokušali smo osvijetliti slikarstvo Kateryne Bilokur iz kršćanskoga ugla... Smatramo, kako bi veći dio njezina opusa trebalo tumačiti kao slikarstvo kršćanskoga nadahnuća, a slikaricu kao osobu koja je čvrsto stajala na tlu rodne joj Ukrajine, proživjela sve povijesne nedaće tog naroda i savladala osobnu životnu dramu oslanjajući se Svevišnjega. Njezin slikarski rad je bila stalna molitva Gospodaru nad vodama“.

Svojim radom Đuro Vidmarović ne samo da predočava hrvatskoj javnosti nepoznatu osobitost ukrajinske kulture, njenu povijest, već i pruža značajnu interpretaciju nadahnuća slikarice. On daje posve novu polaznu ideju u tumačenju stvaralaštva Kateryne Bilokur koja se temelji na velikim vrijednostima koje su imale neosporni značaj u povijesti Ukrajine i njene sudbine – kršćanstvo. Na takav način autor ulazi u bit ukrajinske egzistencije, prožete neviđenim patnjama i neumitnim preporodom što je jednostavno nemoguće bez božanstvene provenijencije, kao snage nadahnuća i zaštite od zla.

Jevgenij Paščenko

Poštovano uredništvo i profesore Paščenko, dostavljen mi je broj 67. „Vjesnika ukrajinske zajednice u Hrvatskoj“ u kojemu me je iskreno ganuo Vaš In memoriam mom voljenom suprugu profesoru Ivi Bancu. Zadržala me je istinitost Vaših procjena o njegovom djelu, a što je posebno važno u kontekstu njegovog i Vašeg zanimanja za Ukrajinu. Ivo je stvarno bio širokogrudan čovjek, koji svoj znanstveni interes nikada nije ograničavao, te ste ispravno procijenili njegovo dubinsko poznavanje i razumijevanje problema Ukrajine, kako u prošlosti tako i u sadašnjosti. Sjećam se kako je s velikim poštovanjem govorio o ukrajinskim znanstvenicima u emigraciji, kao i o njihovim naporima da Ukrajinu učine razumljivom Zapadu.

Poštovani gospodine profesore, zahvaljujem Vam na Vašoj naklonosti i načinu na koji ste se oprostili od koliko svog prijatelja, toliko i prijatelja Ukrajine.

S najdubljim poštovanjem,
Andrea Feldman

HRVATSKI STUDENTI UKRAJINISTIKE KAO PREVODITELJI UKRAJINSKOG PJESNIŠTVA

Ліна Костенко

Нічого такого не сталося.
Бо хто ти для мене? Сторонній.
Життя соталось, соталось
гіркими нитками іронії.
Життя соталось, соталось.
Лишився клубочок болю.
Нічого такого не сталося.
Ти просто схожий на Долю.

Lina Kostenko

Ništa takvo nije ni bilo.
Tko si meni ti? Samo stranac.
Život se pleo i pleo.
Kao ironije gorki konac.
Život se pleo i pleo.
Ostavivši klupko gorčine.
Ništa takvo nije ni bilo.
Samo si poput Sudbine.

Prevela Patricia Krvarić

Ліна Костенко

Розкажу тобі думку таємну,
дивний здогад мене обпік:
я залишуся в серці твоєму
на сьогодні, на завтра, навік.
І минатиме час, нанизавши
сотні вражень, імен і країн, –
на сьогодні, на завтра, назавжди! –
ти залишишся в серці моїм.
А чому? То чудна теорема,
на яку ти мене прирік.
То все разом, а ти – окремо.
І сьогодні, і завтра, й навік.

Lina Kostenko

Misao potajnu ću ti reći,
čudna slutnja me opekla:
u srce ću tvoje ja zaleći
za danas, za sutra, do vijeka.
Vrijeme će prolaziti, nanizavši
sto dojmova, imena, zemalja, –
za danas, za sutra, za zauvijek! –
tebe moje srce ne ostavlja.
Zašto? To je čudna teorema,
na koju si me kaznio.
Sve zajedno, ti – odvojeno
i danas, i sutra, i zauvijek.

Prevela Hana Palac

GRKOKATOLIČKE SESTRE VASILJANKE PROSLAVILE 100. OBJETNICU DJELOVANJA